

**Rom- og
funksjonsprogram for
Venn-Jåren
oppvekstsenter**

Rapport

Tittel Rom- og funksjonsprogram for Venn-Jåren oppvekstsenter			
Oppdragsgiver Skaun kommune	Forfatter Beate Aske Løtveit, Simen Elander og Chris Lund		
Oppdragsleder Beate Aske Løtveit	Oppdragsnr. 14	Rapportnr. 1	Revisjonsnr.
Signatur		Dato Oktober 2021	Antall sider 79

Forsidebilde: <https://www.pexels.com>

Innhold

1	Informasjon om prosjektet	6
2	Lover og forskrifter	7
2.1	Opplæringsloven	8
2.2	Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20)	8
2.3	Barnehageloven	8
2.4	Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver	8
2.5	Universell utforming	9
2.5.1	Universell utforming for elever med kognitive og sensoriske vansker	10
2.6	Arbeidsmiljøloven	11
2.7	Folkehelseloven	11
2.8	Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.	11
3	Visjoner og mål	12
4	Generelle krav	13
4.1	Planløsning	14
4.2	Tilpasningsdyktighet	15
5	Arealprogram	16
5.1	Arealprogram for barnehage	16
5.2	Arealprogram for skole	17
5.3	Arealprogram for idrettshall i volleyballstørrelse (alternativ 1)	18
5.4	Arealprogram for gymsal (alternativ 2)	18
5.5	Arealprogram for kaldlager	18
5.6	Arealsammenstilling (med idrettshall)	19
5.7	Arealsammenstilling (med gymsal)	19
5.8	Tekniske rom	19
5.8.1	Varmesentral	20
5.8.2	Ventilasjonsrom	20
5.8.3	Elektro - hoved- og underfordelinger	20
5.8.4	IKT – hoved- og etasjefordeler	20
6	Oppvekstsenterets hjerte og spesialiserte læringsrom	20

6.1	Hovedinngang og oppvekstsenterets hjerte	20
6.1.1	Oppvekstsenterets hjerte og enkel kulturarena	21
6.1.2	Utstilling av elevarbeider	23
6.2	Spesialisert læringsareal	23
6.2.1	Bibliotek	23
6.2.2	Musikkavdeling	24
6.2.3	Kjøkken med kantinedisk	26
6.2.4	Industrikjøkken/kantinekjøkken	27
6.2.5	Verkstedavdeling for kunst og håndverk	28
6.2.6	Naturfag	31
7	Funksjonsbeskrivelse for skolen	35
7.1	Hjemmeområdet	35
7.1.1	Hva skjer i hjemmeområdene?	36
7.1.2	Grupperom	39
7.1.3	Lagring og utstilling	39
7.2	Elevinnganger	39
7.3	Elevgarderober	40
7.4	Elevtoaletter	40
7.5	Rom for elever med spesielle behov	41
7.5.1	Flerbruksrom	41
7.5.2	Stellerom	41
7.1	Skolefritidsordning – SFO	42
8	Funksjonsbeskrivelse for barnehagen	44
8.1	Generelt om barnas leke- og oppholdsareal	44
8.2	Krav til nærhet i avdelingen	46
8.3	Avdelingene	46
8.3.1	Prinsipper for utforming av avdelingen	47
8.3.2	Primærrom	48
8.3.3	Lite leke- og oppholdsrom	49
8.3.4	Mellomstort leke- og oppholdsrom	49

8.4	Avdelingskjøkken	49
8.5	Fellesareal for avdelingene	51
8.6	Verksted – sambruk med skolen	51
8.7	Temarom	52
8.8	Inngangspartier og garderober	52
8.8.1	Grovgarderobe	53
8.8.2	Fingarderobe	54
8.8.3	Toalett	55
8.8.4	Stellerom	55
8.9	Vognrom	57
8.10	Avslapping innomhus	58
9	Personalfunksjoner	58
9.1.1	Administrasjon og ledelse	59
9.1.2	Lager og produksjon	60
9.1.3	Personal- og møterom	60
9.1.4	Møterom	61
9.1.5	Pedagogenes arbeidsplass	61
9.1.6	Personalgarderobe	62
9.2	Elevtjenestene	62
9.2.1	Ventesone	62
9.2.2	Kontor for helsetjenesten	63
9.2.3	Sambrukskontor for pedagogisk-psykologisk-tjeneste (PPT), logoped, lege, fysioterapi, ergoterapi med mer	63
9.2.4	Hvilerom	64
9.3	Drift og renhold	64
9.3.1	Driftskontor	64
9.3.2	Lomperom – Grovgarderobe for drift	64
9.3.3	Varemottak	64
9.3.4	Sentrallager	65
9.3.5	Skolefrukt, melk og levering til barnehagen	65
9.3.6	Renhold	65

9.3.7	Avfallshåndtering	66
10	Aktivitetsareal ute	67
10.1	Generelt om uteområdet	67
10.2	Stedlig identitet og naturkvaliteter	69
10.3	Vegetasjon	69
10.4	Materialbruk	69
10.5	Universell utforming i uteareal	70
10.6	Aktivitets- og oppholdsareal - barnehage	71
10.7	Aktivitets- og oppholdssareal - skole	73
10.8	Utearealet som læringsarena	76
10.9	Driftsfunksjoner utomhus	77
10.10	Lagerrom – bod ute for utstyr og leker	78
10.11	Garasje og driftsbygg	78
10.12	Utearealet som nærmiljøanlegg	78
10.13	Trafikk og parkering	78

1 Informasjon om prosjektet

Med bakgrunn i sak 61/20 besluttet kommunestyret i Skaun kommune den 22.10.2020 at skolekretsene Jåren-Råbygda og Venn skal slås sammen, og at det skal bygges et nytt felles oppvekstsenter på Venn. Skolen skal dimensjoneres til 270 elever fra 1.-7. trinn og barnehagen skal dimensjoneres til 144 barnehageplasser, 160 storbarnsekvivalenter.

Skolen og barnehagen skal sambruke oppvekstsenterets hjerte, spesialiserte læringsarealer, bibliotek og musikkrom med nærmiljøfunksjoner for faglige, sosiale og kulturelle arrangementer.

Dette rom- og funksjonsprogrammet inngår i konkurransegrunnlaget for prosjektet. Dokumentet er utarbeidet etter en brukermedvirkningsprosess i 2021 der både eksterne og interne brukere ble involvert – voksne og elever. Programmeringsarbeidet har vært organisert i samarbeid med prosjektgruppen og med forankring i styringsgruppen. Workshoper og prosessarbeidet ble ledet av Beate Aske Løtveit, Chris Lund og Simen Elander fra Avec AS som representerer WSP Norge.

Tabellene under beskriver dimensjoneringsgrunnlaget for Venn oppvekstsenter,

Skole

Personer	Antall	Årsverk	Beskrivelse
Elever, ordinær skole	270		
Pedagoger, ordinær skole	27		Dimensjoneres for 27 pedagogarbeidsplasser
Administrasjon og ledelse	4		4 skoleledere (rektor, 2 avdelingsledere og SFO-leder). 1 merkantilt ansatt
Helsetjenesten	1		Helsesykepleier
Fagarbeider/assistenter	7		Skole/SFO
Andre ansatte	7		Drift, renhold

Barnehage

Personer	Antall	Årsverk	Beskrivelse
4 avdelinger 0-2 år	48		
4 avdelinger 3-5 år	96		
Pedagoger	16		To pedagoger per enhet, hvorav en har rolle som assisterende styrer
Administrasjon	2		En styrer og en assisterende styrer
Fagarbeider	16-18		Tallet kan variere, blant annet avhengig av stillingsstørrelser og fordeling av antall barn i ulike aldersgrupper
Andre ansatte	3-5		Drift, renhold, læringer, spesialpedagoger, støtteassistenter

2 Lover og forskrifter

Kommunal skoleeier har ansvar for at skolen blir drevet etter gjeldende lover og forskrifter. Det viktigste regelverket for å ivareta skolen og skolemiljøet i driftsfasen, er særlig knyttet til seks lover og forskrifter:

- Opplæringsloven, av 17. juli 1998.
- Barnehageloven, sist endret 01.08.2021
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20)
- Rammeplanen for barnehager, av august 2017
- Rammeplanen for SFO, av august 2021
- Lov om likestilling og forbud mot diskriminering, av 1. januar 2018.
- Arbeidsmiljøloven, av 4. februar 1977.
- Folkehelseloven, av 1. januar 2012.
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., av 1.1.1996, sist datert 1.7. 2014.

2.1 Opplæringsloven

Barn i skolepliktig alder har, ifølge opplæringslovens § 9a-2, rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Dette er blant annet spesifisert i opplæringslovens § 9a-3 og 4: om psykososialt miljø, nulltoleranse og systematisk arbeid: Skolen skal aktivt, kontinuerlig og systematisk arbeide for å fremme et godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve trygghet og sosial tilhørighet. Videre står det i § 9a-7, om det fysiske miljøet: Skolene skal planlegges, bygges, tilrettelegges og drives slik at det blir tatt hensyn til tryggheten, helsen, trivselen og læringen til barna.

2.2 Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 (LK20)

Gjeldende læreplan for grunnopplæringen trådte i kraft høsten 2020, og består av overordnet del, fag- og timefordelingen og læreplaner i fag. Dette er forskrifter til opplæringsloven og skal styre innholdet i opplæringen.

Ny Overordnet del beskriver hvilke verdier og prinsipper grunnopplæringen skal bygge på. Fagfornyelsen innebærer at dybdelæring og tverrfaglig tilnærming er i fokus. Elevene skal oppleve undervisningen som relevant. Et samfunn og arbeidsliv i rask endring medfører behov for barn og unge som reflekterer, er kritiske, utforskende og kreative.

Et overordnet mål i LK20 er at alle elever i norsk skole skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanser, slik at de aktivt kan delta i kunnskapssamfunnet. Prinsipper for opplæringen i Overordnet del slår blant annet fast at skolen skal gi alle elever like muligheter til å utvikle sine evner og sitt talent, individuelt og i samarbeid med andre, og at skolen skal fremme tilpasset opplæring og varierte arbeidsmåter. Dette betinger at skolebyggene tilrettelegges og bygges på en slik måte at det muliggjør varierte læringsformer etter intensjonene i læreplanverket.

2.3 Barnehageloven

Lov om barnehager (barnehageloven) trådte i kraft 1. januar 2006, sist endret 01. august 2021. Loven beskriver barnehagens formål og innhold, krav til godkjenningsplikt og Barnehaugemyndighetenes generelle oppgaver med mer. Loven er den øverste rettsregelen som barnehagene navigerer etter.

2.4 Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Ny rammeplan for barnehager trådte i kraft august 2017. Rammeplanen gir styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet. Rammeplanen gir også informasjon

til foreldre, eier og tilsynsmyndighet. Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn, hvor omsorg, lek og læring står sentralt. Gjennom 7 fagområder skal barnehagen gi grunnleggende kunnskap Kommunikasjon, språk og tekst

- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

Bygget bør tilrettelegges best mulig for aktiviteter innen fagområdene. Barn lærer med hele seg, alle sine sanser både inne og ute. Fagområdene bør ses i sammenheng, ikke som enkeltområder.

2.5 Universell utforming

Universell utforming handler om å skape gode, inkluderende samfunn der alle kan delta. Utforming av fysiske omgivelser som legger til rette for inkludering og likeverdig deltagelse uansett funksjonsnivå er sentralt. Målsettingen med universell utforming, er å legge til rette for at alle skal kunne delta og være en inkludert del av felleskapet. Den internasjonale definisjonen på universell utforming er beskrevet i FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne og har følgende ordlyd:

«Med «universell utforming» menes utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming»

Ifølge Opplæringsloven har alle elever "rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreist slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar" (Opplæringslova § 9a-7). Universell utforming er en strategi for planlegging og utforming av produkter og omgivelser for å oppnå et inkluderende samfunn med full likestilling og deltagelse for alle. Prinsippet om universell utforming er lovfestet i «Lov om likestilling og forbud mot diskriminering», gjeldende fra 01.01.2018. Ifølge loven skal offentlig virksomhet og privat virksomhet som er rettet mot allmennheten, arbeide aktivt og

målrettet for å fremme universell utforming innenfor virksomheten. Loven omfatter skolens plikter til å sikre universell utforming i tråd med loven.

Når Venn-Jåren oppvekstsenter planlegges skal målet være høyere enn å bare oppfylle det som ses på som minstekravene. I hvert byggprosjekt (nybygg eller større rehabilitering) skal det være en helhetlig tilnærming til universell utforming utover det som ligger i Tek 17. I tillegg skal «NS 11001-1 Universell utforming av byggverk» følges så langt det er mulig. Universell utforming skal være en gjennomgående kvalitet ved arealene i skolene, og et premiss ved planlegging av arealene slik at skolene kan møte mangfold og variasjon i behov hos brukerne og gi elevene et likeverdig tilbud.

2.5.1 Universell utforming for elever med kognitive og sensoriske vansker

Universell utforming handler ikke bare om å tilrettelegge for elever og ansatte med medfødte, varige fysiske funksjonsnedsettelse. Det skal i tillegg tilrettelegges for elever med kognitive og sensoriske vansker. Det fysiske læringsmiljøet er svært viktig også for denne gruppen.

Krav i lovverket ivaretar i liten grad hensyn knyttet til elever med kognitive og sensoriske vansker.

Sensoriske vansker forstått som forstyrrende, ubehagelige sensoriske opplevelser av stimuli som folk flest oppfatter som ordinære, kan opptre ved en rekke tilstander, herunder blant annet nevroutviklingsforstyrrelsene ADHD, autismspekterdiagnoser og Tourettes syndrom.

I Norge har rundt 3-5 prosent av barn og unge under 18 år ADHD. Det er flest gutter som får diagnosen.

Elever med nevroutviklingsforstyrrelser har nedsatt toleranse for sensoriske inntrykk, som lys, lyd og synsinntrykk. Så langt har universell utforming først og fremst omhandlet funksjonsnedsettelse knyttet til bevegelse og forflytning, syn og hørsel. Behovene til elever med kognitive og sensoriske vansker er ikke ivaretatt gjennom spesifiserte krav i lovverket. Byggeteknisk forskrift spesifiserer ikke hvordan skoler skal utformes slik at også elever med sensoriske vansker kan bruke bygget, men stiller krav om utforming som legger til rette for likestilt deltagelse for alle.

For denne gruppen elever skal det legges til rette for:

- Enkel og logisk planløsning
- Valg av planløsning som legger til rette for gode lydforhold
- Gjennomtenkt bruk og plassering av vinduer og glassvegger, slik at også mennesker med kognitive og sensoriske vansker får et godt læringsutbytte
- Mulighet for skjerming ved behov

- Mulighet for å regulere lysnivået, og belysning som ikke flimrer
- Liten kontrast mellom trespiler og lydabsorberende materiale bak ved bruk av spilepanel
- Bevisst bruk av materialer og farger både for å finne frem og som effekt i rom
- God skilting og bruk av piktogram
- Valg av gulvbelegg og møblering som ikke gir skrapelyder når møbler skyves
- Riktig lyddemping i alle rom
- Lydutjevningsutstyr i alle undervisningsrom
- Ventilasjonsanlegg og annet utstyr som avgir minimalt med støy

2.6 Arbeidsmiljøloven

De ansatte sine rettigheter er ivaretatt gjennom «Arbeidsmiljøloven». Arbeidstilsynet fører tilsyn med at loven etterfølges. Ved bygging av nye barnehage- og skoleanlegg er det viktig at en legger til grunn de retningslinjer som loven og tilhørende forskrifter legger opp til. Dette gjelder blant annet kontorarbeidsplasser for lærere, forholdene for administrasjonen, samt alle personalfasiliteter i anlegget.

2.7 Folkehelseloven

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven av 24. juni 2011 nr. 29) trådte i kraft 1. januar 2012. Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid, derfor skal «Helse i alt vi gjør» være gjennomgående prinsipper for utforming av skoleanlegget inn- og utomhus. Særlig med tanke på oppvekstsenterets uteområde skal man planlegge for allsidig fysisk aktivitet for alle aldersgrupper. Det være seg arealer for lek og utfoldelse, eller tilrettelegging for sykkel- og gangstier, eller tiltak for å begrense motorisert trafikk.

2.8 Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

Forskriften trådte i kraft 1.1.1996 og blir ofte kalt for barnas arbeidsmiljølov. Forskriften inneholder krav til det fysiske og sosiale miljøet, og stiller krav til bl.a. ansvarsforhold, internkontroll, plikt til opplysning og informasjon, tilsyn, sanksjoner og klage. Formålet med

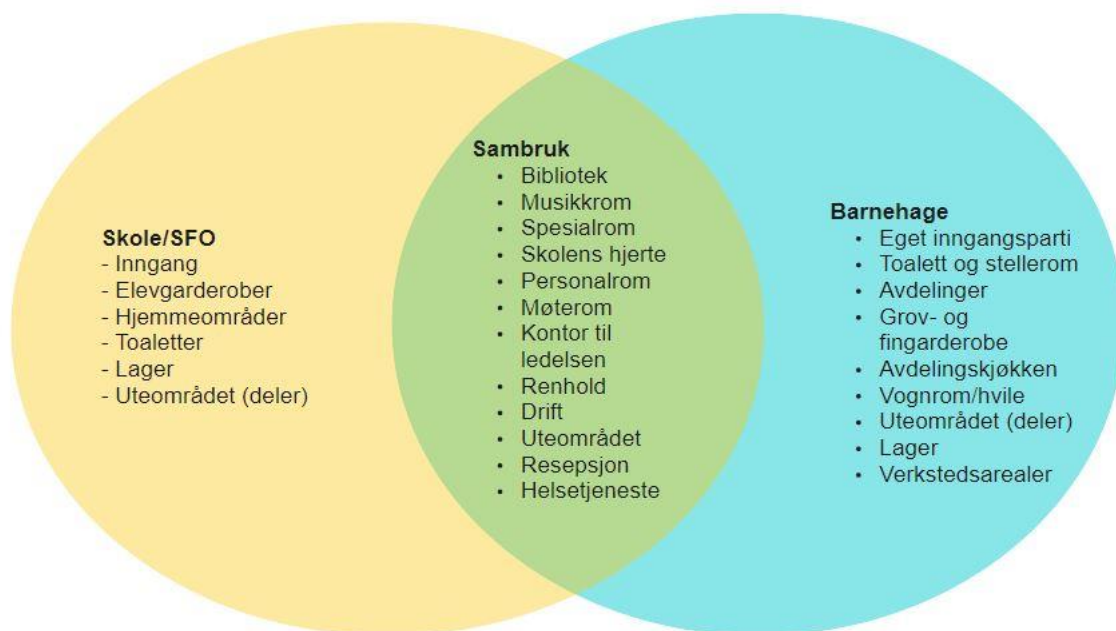
forskriften er å bidra til at miljøet i barnehager og skoler fremmer helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold, samt forebygger sykdom og skade. Forskriften forutsetter at det enkelte skoleanlegg skal godkjennes. Dette gjelder også nye skoler. Forskriften er hjemlet i Folkehelseloven.

3 Visjoner og mål

Oppvekstsenteret skal i første rekke tilrettelegges for barnehage og skoleformål, men i tillegg skal anlegget brukes av andre i nærmiljøet utenom skoletiden. Det skal legges til rette for god kommunikasjon og samarbeid mellom aktører i barnehage og skolen, og mellom barnehagen, skolen og eksterne aktører.

Barnehagen og skolen skal være et viktig oppvekstsenter for dem som går der og mange andre. Det betyr at den ikke bare skal fylle barnehage- og skolefunksjoner, men også være en viktig arena for identitetsbygging, sosiale relasjoner og kulturell eller fysisk aktivitet. Oppvekstsenteret, sammen med uteområdet, skal derfor legge til rette for et mangfold av aktiviteter slik at hvert enkelt barn skal oppleve tilhørighet, mestring og autonomi. Når barnehage- og skoledagen er over skal det være naturlig å bli værende på i oppvekstsenteret for å gjøre lekser, delta i idretts- og kulturaktiviteter eller bare møte venner i en uformell og avslappende atmosfære. Det nye oppvekstsenteret skal være et levende samlingssted der man kan dras inn i organiserte og uorganiserte fellesskap.

Da oppvekstsenteret består av en én-to parallell barneskole, SFO og barnehage, åpner det seg gode muligheter for effektiv sambruk. Et oppvekstsenter drar fordel av å kunne sambruke en rekke funksjoner som er forsøkt oppsummert under:

4 Generelle krav

Kvalitet i utdanningsbygg kan defineres gjennom mange variabler. Det trengs gode analyser for å definere skolens og barnehagens pedagogiske funksjonsbehov, som vil være det aller viktigste. Både dagens og morgendagens barn og elever trenger et oppvekstsenter som bygger opp under de forutsetningene som ligger i det gjeldende læreplanverket og rammeplanen.

LK20 legger opp til varierte arbeidsformer i læringsarbeidet. Tilpasset opplæring innenfor fellesskapet er et grunnleggende premiss, og fordrer variasjon i bruk av lærestoff, arbeidsmåter og læremidler, og variasjon i organisering og intensitet i opplæringen. Elevene har ulike utgangspunkt, bruker ulike læringsstrategier og har ulik progresjon på sin vei mot kompetansemålene.

Skolen må kunne møte fremtidige endringer i pedagogikken og ha en fleksibilitet og generalitet i bygningsmassen som tillater dette. Arealene bør være fleksibelt utformet og også flerfunksjonelle, slik at de brukes til både teoretiske og praktiske aktiviteter. Gode romkvaliteter med godt dagslys, bevisst materialvalg og spesialrom med godt tilrettelagte innrednings-/utstyrløsninger for ulike fagområder vil også være viktig for god læring.

Barnehagen skal gjennom syv fagområder gi grunnleggende kunnskap om en rekke sentrale deler av barns liv og utvikling. Oppvekstsenterets levetid vil trolig strekke seg mye lenger enn rammeplanen for barnehager og utformingen av bygget må ta høyde for dette, samtidig som

det skal støtte oppunder fagområdene i eksisterende plan. Det er essensielt at fagområdene ikke sees som separate enkeltområder, men at det er en sammenheng på tvers av dem.

4.1 Planløsning

- Planløsningen skal være funksjonell og mest mulig hensiktsmessig med tanke på intern logistikk og naturlige bevegelsesmønstre.
- Det skal være en logisk sammenheng i bygningsmassen, og fornuftig disponering av uteområdet til ulike aktiviteter.
- Skoleanlegget skal tilstrebe en høy arealeffektivitet og en gunstig brutto/nettofaktor, men uten å gå på bekostning av funksjonskrav, krav til nettoareal eller gode dagslysforhold og utsikt.
- Plassering av innganger, garderober og elevgarderober skal utformes slik at det oppnås klart skille mellom skitten og ren sone. Innsyn i garderober og dusjoner fra korridor skal ikke forekomme.
- Alle innganger skal være overbygde. Nødvendig tiltak for å hindre snøras fra takoverspring/gesims og evt. framspring i fasaden skal være ivarettatt.
- Fra hovedinngang skal det være enkelt å orientere seg frem til administrasjon og ledelse, samt utlån-/utleielokaler.
- Rom- og funksjoners bruksegenskaper og møblerbarhet må være optimale. Det innebærer for eksempel at lange, smale læringsarealer ikke aksepteres.
- Planløsningen må være slik at det legges til rette for sambruk av funksjoner i anlegget, mellom ulike brukere av anlegget – både internt og eksternt. Samtidig må det være mulig å skjerme arealer som ikke skal sambrukes.
- Oppvekstsenteret skal i tillegg til barnehage- og skolefunksjoner ha en nærmiljøfunksjon. Idretten, kulturskolen, korps, kor, teatergrupper og lignende skal kunne benytte funksjoner i skoleanlegget ettermiddag og kveld. **Det er også mulig at menigheten skal kunne bruke oppvekstsenterets hjerte.** Oppvekstsenteret må utformes slik at det er lett tilgang til utleiearealer, og slik at resten av bygges kan låses av på en enkel måte.
- Bygget skal ha en tydelig soneinndeling slik at bestemte soner kan låses av, mens andre er tilgjengelige for ulike brukere. Kulturskolen vil bruke bygget og har behov for å benytte seg av utstrakte soner. Følgende soner skal etableres, og være

tilgjengelige for utleie/utlån samtidig som øvrig rom og funksjoner i anlegget er utilgjengelige og avlåst:

- Barnehagen
- Skolen
- Idrettsarealer
- Hjerte og idrettsarealer
- Hjerte med musikkrom, skolekjøkken og bibliotek
- Hjerte med musikkrom, skolekjøkken og idrettshall
- Hjerte og personalrom
- Kulturskolen: Hjerte med musikkrom, pausearealer, skolekjøkken, 5.-7. trinnets læringsareal og bibliotek

4.2 Tilpasningsdyktighet

Bygningsmassens muligheter for å kunne møte endrede behov, betegnes som funksjonell fleksibilitet. Planløsningsprinsipper er viktige parametere for å vurdere dette, men også prinsipp for utforming av tekniske anlegg vil være viktig. Tilpasninger må kunne gjøres uten store tekniske eller økonomiske konsekvenser.

- I anleggets levetid må det påregnes nye undervisnings- og arbeidsformer, noe som stiller store krav til fleksibiliteten i bygget og evne til å forandre byggets egenskaper.
- Anlegget må over tid kunne tilpasses nye krav og nye brukere. Om elevtallet i framtiden vil endre seg, må det være tilrettelagt for å trekke fra areal, utvide anlegget eller endre inndelingen (elastisitet).
- Dersom elevtallet skulle gå vesentlig tilbake, må en kunne ta deler av anlegget i bruk til andre formål uten å forandre byggets egenskaper (generalitet).
- Dersom elevtallet skulle gå vesentlig opp må man kunne ta i bruk barnehagen som læringsareal for skolen, med hensikt å bygge en ny barnehage et annet sted. Det er viktig at barnehagearealet enkelt kan gjøres om til læringsareal til skolen.

5 Arealprogram

Nettoareal er programmert minimumskrav i skoleprosjektene, mens brutto/netto-faktor er øvre ramme.

5.1 Arealprogram for barnehage

DIMENSJONERING	Antall	LOA	Årsverk	Ansatte
Barn 0-2	48	254		
Barn 3-5	96	384		
Totalt antall barn	144			
Omgjort til storbarnplasser (maksimalt antall barn)	160			
Antall voksne			36	
AREAL BARNEHAGE	Antall		Areal	Per barn
LEKE- OG OPPHOLDSAREAL				
Avdelinger småbarn	4	48	192	4,00
Avdelinger storbarn	4	85	340	3,54
Temarom	4	20	80	0,50
Temarom	1	30	30	0,19
SUM LEKE- OG OPPHOLDSAREAL (STORBARNSPASSER)			642	4,0
STØTTEFUNKSJONER				
Kjøkken med kjølerom for samlingsrom	1	15	15	0,09
Kjøkken	4	15	60	0,38
Grovgarderobe med toaletter småbarn	4	12	48	1,00
Grovgarderobe med toalett storbarn	4	12	48	0,50
Fingarderobe småbarn	4	12	48	1,00
Fingarderobe storebarn	4	15	60	0,63
Stellerom+wc	4	12	48	0,30
SUM STØTTEFUNKSJONER			327	2,0
PERSONALFASILITETER				
Styrerkontor	1	10	10	0,27
Arbeidsplasser i kontorlandsskap	8	6	48	1,32
Møterom - sambruk språkrom og arbeid med digitale verktøy	2	15	30	0,82
Møterom - sambruk språkrom og arbeid med digitale verktøy	1	10	10	0,27
Kopi/produksjonsareal og lager	1	5	5	0,14
Personaltoalett	2	3	6	0,16
Personal-/gjestettoalett - HCWC	1	5	5	0,14
SUM PERSONALFASILITETER			103	2,8
SUM NETTOAREAL BARNEHAGE				
			1 072	6,7
Brutto/nettofaktor Barnehage	1,4			
SUM BRUTTOAREAL BARNEHAGE			1 501	9,4
Kaldtrom for hvile - vognrom	1,15	50	58	
SUM BRUTTOAREAL BARNEHAGE INKLUDERT VOGNROM			1 558	9,8

5.2 Arealprogram for skole

Dimensjonering	Antall	Programmert skole		Sambruk
Dimensjonerende elevtall for programmering		270		
Dimensjonerende antall lærere		27		
Antall trinn		7		
Funksjon	B/N- Faktor	Areal	Per elev	
Generelle læringsarealer		1 026	3,80	
Generelle læringsarealer		1 026	3,80	
SFO		60	0,22	
SFO-base		60	0,22	
Elevgarderober		216	0,80	
Elevgarderober med toalett		216	0,80	
Spesialisert læringsareal		525	1,94	
Bibliotek		80	0,30	S+B
Kjøkken for mat og helse med enkel kantine og serveringsfunksjon		85	0,31	S+B
Musikk og drama (inkludert lager for kultur)		110	0,41	S+B
Kunst og håndverk		180	0,67	S+B
Naturfag - Skaperverksted		70	0,26	S+B
Kantine, vrimleområde, felles areal		150	0,56	
Felles areal for skole og barnehage		150	0,56	S+B
Personalfunksjoner		389	1,44	
Ledelse og administrasjon, inkludert rådgiver (sosiallærer)		50	0,19	
Kopi/lager		7	0,03	
Teamrom (arbeidsplasser)		162	0,60	
Møterom		55	0,20	S+B
Personalrom		70	0,26	S+B
Personalgarderober med toalett		45	0,17	S+B
Støttefunksjoner		52	0,19	
Skolehelsetjeneste, pedagogisk psykologisk tjeneste, lege mm		30	0,11	S+B
Hvilerom		10	0,04	S+B
Stellerom		12	0,04	S+B
Drift og renhold		104	0,39	
Driftkontor (4 kontorarbeidsplasser, hvorav en er til renhold)		24	0,09	
Renhold		35	0,13	S+B
Varemottak		15	0,06	S+B
Lager		20	0,07	S+B
Avfallsrom		10	0,04	S+B
Sum nettoareal skole		2 522	9,34	
Brutto/nettofaktor	1,4			
Sum bruttoareal skole		3 531	13,08	

5.3 Arealprogram for idrettshall i volleyballstørrelse (alternativ 1)

Idrettshall i volleyballstørrelse	Antall rom	Areal
Aktivitetsflate inkl. sikkerhetssone (16 x 24)	1	384
Apparatlager skole (snitt areal)	2	40
Garderober med toalett (to sett)	4	100
Dusjer	4	60
Lærer-/dommergarderobe m/toalett (2 stk)	2	20
Drift/renhold	1	10
Inngangsparti, foajé	1	20
Messanin	0	0
Publikumstoletter (3 stk, kan være sambruk skole)	2	10
Sum nettoareal idrettshall i volleyballstørrelse		644
Brutto/nettofaktor	1,25	
Sum bruttoareal idrettshall i volleyballstørrelse		805

5.4 Arealprogram for gymsal (alternativ 2)

Gymsal	Areal
Gymsal med ett sett garderober og apparatlager	400
Sum nettoareal gymsal	400
Brutto/nettofaktor	1,25
Sum bruttoareal gymsal	500

5.5 Arealprogram for kaldlager

Kaldlager	Areal
Kaldlager barneskole	15
Kaldlager barnehage	15
Garasje	70
Sum nettoareal Kaldlager	100
Brutto/nettofaktor	1,15
Sum bruttoareal kaldlager	115

5.6 Arealssammenstilling (med idrettshall)

Funksjon	Nettoareal	b/n-faktor	Bruttoareal
Barneskole	2 522	1,4	3 531
Barnehage	1 072	1,4	1 501
Idrettshall - volleyball	644	1,25	805
Kaldlager	100	1,15	115
Samlet areal for alle funksjoner	4 338		5 952

5.7 Arealssammenstilling (med gymsal)

Funksjon	Nettoareal	b/n-faktor	Bruttoareal
Barneskole	2 522	1,4	3 531
Barnehage	1 072	1,4	1 501
Gymsal	400	1,25	500
Kaldlager	100	1,15	115
Samlet areal for alle funksjoner	4 094		5 647

5.8 Tekniske rom

Det er ikke programmert areal til tekniske rom, ettersom areal til tekniske rom ikke er prosjektert. Arealbehovet gis ut fra de valgte tekniske løsninger. Det er opp til tilbyder å definere dette, men alle nødvendige tekniske rom skal vises i tegninger og inngå i bruttoareal. Utformingen av rommene må ta hensyn til tilkomstmulighet og plassbehovet ved utførelse av nødvendig vedlikehold. Tekniske rom på tak skal ha tilkomst via innvendig trapp. Tekniske rom skal ha tilgang til nettverk/WIFI. Tilbyder skal vise hvordan tilstrekkelige tekniske rom er integrert i bygget. Det skal videre angis areal og plassering i skisseprosjektet.

Følgende arealer skal vises: Varmesentral, Ventilasjonsrom, hoved- og underfordelinger for elektro og IKT.

Tekniske rom skal ha lett vaskbare overflater på vegg, og sluk i gulv der det er mulighet for lekkasje eller kondens. Teknisk rom skal ha håndvask, utslagsvask og slangekran der det er hensiktsmessig.

5.8.1 Varmesentral

Areal skal beregnes i henhold til TEK17. Bakgrunn for å gi minimumsareal for byggets varmesentral, er å gi reell fleksibilitet i byggets livsløp. Minimumsareal avsatt til varmesentral skal beregnes etter formelen: $10 \text{ m}^2 + 1 \% \text{ av BRA}$, opptil 100 m^2 . Fri takhøyde skal være minimum 2,5 meter i varmesentralen. Varmesentral bør plasseres sentralt i bygget.

5.8.2 Ventilasjonsrom

Rom skal utformes i henhold til Ventøk - Plassbehov for ventilasjonsrom – teknisk rom.

5.8.3 Elektro - hoved- og underfordelinger

Hovedfordelingen plasseres sentralt i bygget. Dimensjoneres i henhold til NEK 400.

5.8.4 IKT – hoved- og etasjefordeler

Hovedfordeler plasseres sentralt i bygget. Etasjefordelere plasser i hver fløy og etasje. Dimensjoneres i henhold til NEK 700.

6 Oppvekstsenterets hjerte og spesialiserte læringsrom

Bevegelsesmønstre, flyt, logistikk, sambruk og flerbruk bør legge føringer for utforming av arealer. Variasjon og fleksibilitet er derfor viktige prinsipper. Anlegget skal fremstå som tydelig og kommunisere godt med omgivelsene. Det skal være innsyn og utsikt. Lyst, åpent og luftig kan være andre stikkord for utforming av arealer. Løsninger med nisjer av glass i vegger og dører skaper oversikt og lys, samtidig som det gir opplevelsen av adskilte rom og arealer. Dette prinsippet skal ligge til grunn for utformingen av alle arealer i oppvekstsenteret. Samtidig skal bruk av transparens balanseres hensiktsmessig opp mot behovet for skjerming, konsentrasjon og avgrensning.

6.1 Hovedinngang og oppvekstsenterets hjerte

Anlegget skal ha en tydelig markert og inviterende hovedinngang hvor skilting og digital informasjonsskjerm viser vei til ulike funksjoner i bygget. Hovedinngangen skal være lett å få øye på når man kommer til oppvekstsenteret. Området rett utenfor inngang skal være overdekket og noe skjermet for vær og vind. Det skal være tilgang på strøm og vann ved inngangspartiet.

Fra hovedinngang skal besøkende ledes inn i anleggets «hjerte» hvor de enkelt finner fram til øvrige skolefunksjoner.

Det skal være kort avstand til administrasjon og ledelse, men det er ikke behov for å plassere denne ved hovedinngang. Oppvekstsenteret skal ta hensyn til nærmiljøfunksjon for fellessamlinger av faglig, sosial og kulturell karakter.

6.1.1 Oppvekstsenterets hjerte og enkel kulturarena

Oppvekstsenterets hjerte med trappeamfi skal blant annet fungere som trafikkareal og binde eventuelle etasjer sammen, samtidig som det skal være en vrimleplass og publikumsarena ved enkle arrangementer. Fellesskap og inkludering i oppvekstsenteret er ikke bare innad i klassen, på trinnet, på avdelingen, men hele oppvekstsenteret. Dette skal derfor være hele oppvekstsenterets møteplass, og utformes og plasseres slik at det fungerer som hjertet i bygget. Her skal det være naturlig å sette seg ned med nettbrett og andre digitale hjelpemidler, arbeide med skolerelaterte oppgaver, samarbeide, vente på noen eller spise matpakken. Det er ønskelig med enkelte brede trinn/avsatser som gjør det mulig å bruke trappeamfiet på ulike måter. En kreativ utforming av amfiet kan skape ulike soner som inviterer til lek og læring, og som skaper trygge rom for elevene og barna. Det må samtidig være minst en «ordinær gå-trapp» i trappeamfiet, og hjertet skal være fysisk tilrettelagt for alle brukergrupper. Amfiet må sikres på toppen for å unngå fallskader. I tillegg skal trappeamfiet ha farefelt øverst og taktile oppmerksomhetsfelt nederst, med god kontrast. Alle trappetrinn skal ha kontrastmarkering i hele bredden.

Hjertet skal inneholde områder man kan søke til når man ikke ønsker oppmerksomhet. Dette kan være sittebenker i vegg, lesehuler, nisjer, kroker og små områder for gruppearbeid, individuelt arbeid eller avslapping. Det er viktig med strømuttak for ladbare enheter i tilknytning til disse arbeidsnisjene. Heis skal plasseres i umiddelbar nærhet på en slik måte at det blir likeverdige bevegelsesmønstre mellom etasjer.

Hovedrommet i musikkavdelingen skal kunne åpnes opp mot trappeamfiet slik at gulvet i hovedrommet fungerer som scene for konserter, teaterforestillinger eller presentasjoner. Det er viktig med nærhet til publikum i trappeamfiet. Alle skal kunne se og høre godt. Kombinasjonen av trapp, gulv og trafikkareal skal gi plass til alle (eller flest mulig av) skolens elever, som da kan samles i hjertet. Det skal også kunne romme hele (eller flest mulig av) barnehagebarna. God løsning av trappeamfiet, vrimlearealet og mulig gangareal som gir rom til flere skal prioriteres.

Musikkrommet/sceneområdet skal kunne lyssettes på ulike måter, men da med portable lyskastere, eller lysrigg? Her må også være digitale løsninger som gjør det mulig å vise presentasjoner med og uten lyd, stillbilde og film. Det skal derfor legges til rette for oppheng av et stort motorisert lerret og projektor. Det må tilrettelegges for rikelig med strømuttak til instrumenter, forsterkere, mikrofoner, lys og lignende. Det skal også være strømuttak og

mulighet for å koble til utstyr som kan styre lyd og lys, på en hensiktsmessig måte, eventuelt fra et sted på toppen av trappeamfiet. Det er ønskelig at det skal kunne foregå aktiviteter i trapp-scene-området uten at det forstyrres i stor grad av at noen kommer inn hovedinngangen.

Gode akustiske forhold er avgjørende. Først og fremst er dette et «vrimle- og trafikkareal», men det skal også brukes til formidling av ulikt slag, og akustikken må tilpasses dette. Materialvalget i trappeamfiet skal være robust og legge til rette for utstrakt bruk, samtidig som det er behagelig å sitte på. Det skal derfor være utformet i tre. Oppvekstsenterets hjerte skal kunne yre av liv, og vil blant annet kunne bli brukt til korpsøving, KafeJåra, strikkekafé, 17. mai-feiring, spillkvelder (gaming), Allidrett, barnebursdager og mulighet for å leie lokalet til ulike selskap.

Oppvekstsenterets hjerte med trappeamfi skal ha utsikt/kontakt med uteområdet, og være et lyst og åpent areal. Det er et ønske om at oppvekstsenterets hjerte gjenspeiler omkringliggende natur og identitet. Konkret kan dette bety tematikk fra Einar Tambarskjelve og Kristin på Husaby (Kristin Lavransdatter). I dette arealet, samt biblioteket, skal det tilrettelegges for sosial og faglig aktivitet, vrimling og bespisning. Hyggelige soner til læringsarbeid i grupper eller individuelt, for eksempel utformet som rom i rom, nisjer i vegg eller trapp, er svært ønskelig. Arealet skal være en forlengelse av læringsarealene i hjemmeområdene og naturlige arenaer, sammen med biblioteket, for å gjøre lekser eller samarbeide i grupper. Da barnehagebarna også naturlig skal kunne bruke hjertet, er det viktig at dette hensyntas i utformingen. Her skal også SFO-elevene og barnehagebarna finne sin plass og kunne ta med leker i trappen for å leke, hvile, prate og spise. Det er derfor fint med en litt kreativ utforming av denne trappen.

Nærhet til kjøkken med kantinedisk/serveringsluke skal gjøre produksjon, salg og utdeling av mat og drikke enkelt. Det er ønskelig med plass til noen sitteplasser/bord for bespising i området utenfor kjøkkenet. Her skal blant annet SFO kunne avvikle måltider. Ved arrangementer i regi av skolen eller nærmiljø som f.eks. kafé, 17.mai, førjulsfester o.l. skal kjøkkenet med kantinedisk kunne fungere for salg og distribusjon av mat.

Det må være et tilgjengelige toalett og et HC-toalett i denne sonen som kan benyttes i forbindelse med arrangementer i hjertet, av eksterne brukere. Disse bør plasseres noe diskret fra sceneområdet og kjøkkenet. Garderobebehov skal løses med mobile stativer for oppheng av tøy.

Oppvekstsenterets hjerte skal kunne mørklegges og lys skal kunne dimmes. Det skal være mulig å komme inn i hjertet med lift, og gulvet må tåle vekten av en lift.

Selv om trappeamfiet er trafikk- og vrangleareal, er det ønskelig at man også skal kunne bevege seg mellom etasjene på en enkel måte uten å forstyrre aktivitet i amfiet, f.eks. ved konserter og framføringer. Det må ikke bli for mange konkurrerende aktiviteter samlet nær sceneområdet.

6.1.2 Utstilling av elevarbeider

Det skal tilrettelegges for at skolen skal kunne stille ut elevarbeider i ulike steder i bygget, både på vegg og i montre. Det er ønskelig at det vises hvor og hvordan dette kan løses på en hensiktsmessig måte.

6.2 Spesialisert læringsareal

Spesialiserte læringsarealer omhandler arealene til aktiviteter knyttet til fagene naturfag, kunst og håndverk, mat og helse, kroppsøving og musikk, der store deler av de praktiske aktivitetene i fagene vanskelig lar seg gjennomføre i elevenes hjemmeområder. Disse læringsarealene skal kunne sambrukes med barnehagen og utformingen må ta hensyn til dette.

I tillegg til arealene som er nevnt over regnes læringsarealer som brukes av flere trinn også som felles læringsarealer.

Alle felles læringsarealer, med unntak av idrettsarealer, er omtalt i dette kapittelet.

Utformingen av de spesialiserte læringsarealene skal fremme hvert fags egenart og aktiviteter. Arealenes plassering og utforming skal også sees i sammenheng med det øvrige arealet. Med en gjennomtenkt modell for overlapp av funksjoner og sambruk av disse arealene ligger det muligheter til å få til et velfungerende, men samtidig arealeffektivt bygg.

6.2.1 Bibliotek

Anlegget skal ha et bibliotek sentralt plassert i forbindelse med oppvekstsenterets hjerte. Et bibliotek står sentralt både som læringsverktøy og sosial møteplass. Biblioteket er en forlengelse av de generelle læringsarealene, og skal brukes aktivt i læringsarbeidet. Som en del av skolens pedagogiske praksis i Skaun er en time på biblioteket timeplanfestet, noe som sementerer bibliotekets sentrale rolle i skolen.

Biblioteket skal være felles for alle i bygget, og må oppleves som åpent og tilgjengelig. Biblioteket skal likevel skjermes for gjennomgangstrafikk. Et moderne bibliotek fungerer som et pedagogisk servicesenter og litterær møteplass, og skal derfor dekke flere funksjoner enn den tradisjonelle boksamlingen med skjønnlitteratur, faglitteratur, lærebøker, og tidsskrifter. Her skal man kunne oppsøke både analog og digital informasjon, møte ulike medier og bli inspirert til lesing, samarbeid, avkobling og læringsarbeid.

I biblioteket skal det avsettes areal til en liten betjent og en selvbetjent elektronisk utlåns-/innleveringsstasjon.

Biblioteket skal kunne deles i ulike soner. Innredningen må derfor være fleksibel, funksjonell og enkel å flytte på for å tilrettelegge for ulik bruk. Biblioteket skal ha en kombinasjon av faste hyller mot vegg og bokhyller/reoler på hjul. Det skal være plass til arbeidsbord og uformelle sittegrupper, gjerne i form av kreative løsninger som nisjer i vegg, lesenett, rom-i-rom/huler. Det er et ønske om det er tilstrekkelig med nisjer og kroker slik at det ikke oppstår én nisje elevene kjemper om, men at det er rom til alle. Av andre funksjoner skal det være plass til presentasjon og utstilling av bøker, samt være tilrettelagt for digitale skjermer/TV til spill og formidling. Det skal være nettilgang og rikelig med strømuttak i hele biblioteket.

Biblioteket skal være en arena for samhandling, læring og kulturelle opplevelser. Det innebærer at biblioteket skal ses i sammenheng med «hjertet» i oppvekstsenteret, slik at aktiviteter og arrangementer i regi av biblioteket ikke avgrenses av bibliotekets primærareal. Konkret innebærer det at biblioteket er et sted for arbeid i en mer uformell atmosfære. Arealet skal utformes som et moderne bibliotek med ståbord, lounges, hyggelige møte-/samarbeidsbord og lignende. Det er også et ønske om et område der skolens ansatte kan samle elevene tett og som gir dem trygghet til å diskutere og lese høyt uten å bli forstyrret av andre.

Videre er det ønskelig at oppvekstsenterets hjerte med kjøkken skal kunne fungere som en bokkafé, og amfitrappen skal kunne benyttes til forfatterbesøk, foredrag og filmvisning. I musikkrommet skal det kanskje foregå diktopplesning eller forfatterbesøk i en intim atmosfære.

Som hovedregel skal biblioteket kunne stenges av, samtidig som det oppleves åpent, tilgjengelig og synlig. Her må være stor grad av transparens i form av for eksempel glassfelt, eller at biblioteket åpnes helt opp mot hjertet på dagtid.

Det er et uttrykt ønske om at elementer fra lokalhistorien tas med inn i biblioteket. Området har en rik historie som strekker seg tilbake til vikingtiden, og landbruk, skog og jakt står sentralt. Kristin Lavransdatter og Einar Tambarskjelve er skikkelser som har tilhørighet til området.

6.2.2 Musikkavdeling

Musikkavdelingen skal plasseres i tilknytning til trappeamfiet i oppvekstsenterets hjerte, og består av et hovedrom og et øvingsrom/omklæringsrom. Rommene skal brukes i sammenheng med hverandre, samtidig som det er behov for å benytte rom uavhengig av hverandre. Det skal legges til rette for digitale tavler/skjermer i begge rommene, og en egnet vegg i ett av rommene for å kunne lage en green screen til bruk i produksjon av musikkvideo.

Hovedrommet skal benyttes til teoriundervisning, programmering, analog og digital komponering, sang og øving på instrumenter, samt for dans og teater. Kulturskolen vil ha en sentral plass i musikkavdelingen og vil bruke både øvingsrom og hovedrom til de kulturelle uttrykkene som faller innunder kulturskolen i Skaun kommune; dans, musikk, sang, visuell kunst og teater. Lyddemping og gulv må være tilpasset dette. Til bruk i dans og dramaaktiviteter skal det vurderes om det skal være speilvegg (fra gulv til standard takhøyde) langs en av veggene i hovedrommet. Speilveggen må kunne dekkles til av scenetepper eller på en annen funksjonell måte.

Det er ønskelig at hovedrommet egner seg for korpsøvelser, og akustiske forhold må tilpasses dette.

Rommet skal ha dagslys, men kunne blendes og bli helt mørkt. Lys skal kunne dimmes for å skape ulike stemninger. Det skal være mulig å bruke lift i rommet uten å skade gulvet.

Hovedrommet skal kunne åpnes opp mot trappeamfiet slik at rommet kan fungere som en scene for publikum i trappeamfiet. Det skal være dobbel foldevegg, eller annen løsning som tilfredsstiller lydkrav. Rommet og foldeveggen skal ha en høyde som er slik at alle i amfiet ser det som foregår på hele scenen. Minimum lysåpning mot amfiet: 600 cm bredde, 400 cm høyde.

Det skal tilrettelegges for bruk av PA-anlegg og lyssetting av rommet både i undervisningssituasjon og når hovedrommet fungerer som scene. Her må være rikelig med strømpunkter til instrumenter, forsterkere, lys og mikrofoner – både nær «åpningen» og ellers i rommet. Det skal være oppheng for sceneteppe bak og foran scenen, samt tilrettelegging for skinner i tak til moltonteppe som dekker alle vegger. Rommet skal fungere som en tilnærmet blackbox ved forestillinger.

Øvingsrommet skal kunne benyttes som scenerom/garderobe, og må derfor ha inngang både fra hovedrommet og uten å gå via hovedrommet. Øvingsrommet må utstyres med vask og speil. Øvingsrommet bør utformes slik at det blir enkelt å holde oversikt, og det bør være kontakt mellom øvingsrom og undervisningsrom. Øvingsrommet må lydisoleres for bruk av slagverk. Videre må dans, teoriundervisning og øving på instrument kunne foregå i ulike rom til samme tid, uten å forstyrre hverandre i for stor grad, hverken støy- eller trafikkmessig.

Lager for instrumenter, kulisser og kostymer skal ligge nær musikkrommet, for eksempel under trappeamfi. En del av skolens instrumenter o.l. skal også kunne lagres i integrerte skap i undervisningsrommet eller på vegg (for eksempel gitarer).

Hovedrommet skal tilfredsstille dagslyskrav for undervisningsrom i TEK17. Det er ikke behov for dagslys i øvingsrommet.

Avdelingen skal kunne benyttes av eksterne brukere og leies ut på ettermiddag- og kveldstid. Det er derfor ønskelig at avdelingen ligger i første etasje i bygget. Eksterne brukere (for eksempel kulturskole, korps, teater eller kor) skal ha lager nær musikkavdelingen (for eksempel under trappeamfiet). Korpset skal kunne øve i musikkrom og i hjerterommet. Lager, må derfor ha nærhet til disse arealene.

6.2.3 Kjøkken med kantinedisk

Bygget skal ha et skolekjøkken som opplæringsrom i undervisningsfaget «mat og helse». Rommet skal også fungere som SFO-kjøkken i barneskolen, og til utleie.

Elevene arbeider i hovedsak i grupper på fire elever som sammen tilbereder et måltid ved en arbeidsstasjon med nærhet til alle nødvendige funksjoner. Rommet må utformes hensiktsmessig med tanke på dette. Det skal være 4 soner for å tilberede, koke/steke, anrette, rydde og vaske. Det skal være god avtrekk over kokesonene, av typen «storkjøkkenavtrekk». Dersom det etableres kjøkkenøyer, må plassen under utnyttes til lagring av utstyr, fortrinnsvis i skuffer. Det skal ikke være overskap over arbeidsstasjonene. Det er ønskelig med god benkeplass.

I tillegg skal det være en demonstrasjonbenk for lærer med plass til å anrette råvarer som skal benyttes, koke/steke-sone og dobbel vask. Denne skal kunne stilles i korrekt høyde for rullestolbrukere, og vil derfor trolig ha noe mindre skaplass enn øvrige arbeidsstasjoner. Stasjonen må ses i sammenheng med formidlings-/spisesonen.

Elever skal på egen hånd klare å hente fram utstyr, matvarer og servise som skal brukes til matlagingen eller servering. Elever skal i størst mulig grad få lov til å være selvhjulpne. I kjøkkenet skal det være plass til en industrioppvaskmaskin og vaskemaskin for tøy. Det må være noe plass for oppheng av tøy som skal tørke.

Kjøkkenrommet skal ha integrerte løsninger for lagring av tørrvarer og plass til frysenskap og kjøleskap. Det er ønskelig at en del utstyr, samt alt servise skal ha en felles lagringsplass i

integreerte skapløsninger langs vegg. Det må tas høyde for rikelig med skaplass da det er flere ulike brukere som benytter kjøkkenet.

I kjøkkenarealet må det avsettes plass til digitale hjelpemidler for presentasjoner og nettsøk (digital tavle/TV-skjerm). Det skal være plass til bespisning og teoriundervisning i formidlingssonen for totalt 20 personer. Lærerens demonstrasjonsbenk er en naturlig del av denne sonen. Elever skal ha uhindret sikt til digital tavle/ TV-skjerm når de sitter ved bord i formidlingssonen. De skal også kunne se det som vises på demonstrasjonsbenken fra sin sitteplass.

Det skal være håndvask/vaskerenne med berøringsfrie armaturer innenfor døren til kjøkkenet.

Skolekjøkkenet skal ha hovedstrømbryter.

Det skal være en løsning for salg/distribusjon av mat fra kjøkkenet. Dette skal utformes som en disk med god kapasitet slik at flere kan handle samtidig, og slik at det er plass til oppstilling av varer. I barneskoler skal disken brukes i forbindelse med spising for elever i SFO, eller ved arrangementer. Ved disken må det være en rekke strømuttak til vaffelsteking, pølsekokere, vannkokere og kaffemaskiner. Det kan vurderes om dette skal skilles ut som et eget rom fra skolekjøkkenet. Funksjonen må uansett kunne lukkes helt.

Det skal være plass til å dekke til 30 personer i oppvekstsenterets hjerte. I barneskoler skal mat enkelt kunne fraktes på traller til SFO-basen der ytterligere noen barn skal kunne spise.

6.2.4 Industrikjøkken/kantinekjøkken

Dersom menigheten blir en del av anlegget bør det vurderes om det skal etableres et industrikjøkken. Kjøkkenet skal utformes og utstyres som et produksjonskjøkken for varm og kald mat, og oppfylle kravene fra Mattilsynet. For å kunne oppnå en mest mulig effektiv drift skal dette kjøkkenet og spiseplass ligge nær hverandre.

Kjøkkenet skal inneholde følgende funksjoner:

- Kjøkkensone for produksjon av varm og kald mat
- Oppvasksoner med «utvendig» mottakssone/miljøstasjon fra spiseområdet.
- Kjølerom
- Fryserom eller frysenskap
- Tørrvarelager
- Utstyrlager

Det må være enkel transport og håndtering av varer fra varemottak til kjøkken, og enkel transport og håndtering av avfall fra kjøkken til avfallsrom. Ved levering og mottak av fryse- og kjølevarer er det viktig at kjøle/frysekjeden ikke brytes. Avstand mellom kjøkken og varemottak må derfor være kort. Varemottak bør være kjølig.

Kjøkkenet skal bestå av soner/rom for produksjon, skrubb/oppvask, anretning og utstyrsstasjon. Fra den skitne delen av kjøkkenet (skrubb/oppvask) skal det være direkte inn- og utgang fra spisearealet, slik at skittent bestikk og service kan leveres direkte til oppvask.

Kjøkkenet skal utstyres for anretning og servering av varme og kalde retter, med en sone for smøring og tilberedning av kald mat og en sone for oppvarming/produksjon av varm mat. Begge sonene må være hensiktsmessig plassert med tanke på serveringsdisk. Kjøkkenet må ha tilstrekkelig tilgang til strøm, varmt og kaldt vann og forskriftsmessig ventilasjon og avtrekk. Oversiktlige, åpne løsninger og logisk organisering av produksjonslinjer og plassering av lager, bidrar til å holde arealet ryddig og rent.

I kjøkkenet må det være sluker i gulv og langs kokesoner og anretning. Belysningen i kjøkkenet skal være god og minimum tilfredsstillende gjeldende krav. I kjøkkenet skal det være veggmontert skumleggingsanlegg slik at alle rom/arealer i kjøkkenet kan skumlegges og spyles i forbindelse med renhold. Gulvene skal være slitesterke og sklisikre og plassering av maskiner må gjøres slik at sikkerhet ved bruk er godt ivaretatt.

6.2.5 Verkstedavdeling for kunst og håndverk

Oppvekstsenteret skal ha en verkstedavdeling for undervisning i kunst og håndverk, og må være utformet på en måte som gjør det mulig for barnehagen å sambruke dette. Verkstedet kan gjerne plasseres i nærheten av oppvekstsenterets hjerte, naturfag og musikk. Det er også aktuelt for kulturskolen å benytte lokalene, samt å leie ut til eksterne brukere. For å få en best mulig utnyttelse av spesialrommene, legges det opp til samlokalisering av disse funksjonene. Aktivitetene i kunst og håndverk omfatter bl.a. arbeid med tre, leire, tekstiler, tegning, maling og digitale hjelpemidler. De ulike metodene som benyttes må ses i en helhet, slik at varierte materialer og hjelpemidler blir lett tilgjengelig. Det må derfor være enkelt å bevege seg mellom rom slik at en gruppe elever eller barnehagebarn kan arbeide med ulike materialer, teknikker og verktøy i samme læringsøkt. Det er ønskelig med direkte tilgang til uteplass fra verkstedavdelingen.

Det nye læreplanverket som ble innført høsten 2020 (LK20) fremhever tverrfaglige temaer i og mellom fagene og følgende temaer er gjennomgående:

1. Folkehelse og livsmestring
2. Demokrati og medborgerskap

3. Bærekraftig utvikling

Undervisning og læringsaktiviteter i faget vil derfor arte seg ganske annerledes enn tidligere tider, da man i større grad lærte og øvde på et håndverk og var på «sløyden» et halvt år av gangen før man flyttet over til «tekstil og søm». Nå arbeider man med tverrfaglige oppgaver der oppgaven kan løses på en rekke ulike måter, og produktet som skal vise måloppnåelse kan være svært ulikt for ulike elever. Dette innebærer en ny måte å tenke arbeidsprosesser i faget på, og det stiller nye krav til utforming av arealene til de praktisk-estetiske fagene.

For barnehagen vil barnehagens fagområde Kunst, kultur og kreativitet være sentral. Rammeplanen fremmer at barna skal oppleve kunst og kultur i ulike former. Samtidig skal barna støttes i å være aktive og skapende. Dette betyr at rommet skal legge til rette for at barna har enkel tilgang til materialer og ting som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer. Barna skal bruke ulike teknikker, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk og samtale om dette med de ansatte.

Kunst og håndverk er en del av den kunstneriske og kreative delen av oppvekstsenteret, noe som skal gjenspeiles i utformingen av arealene. Det er viktig at miljøet virker inspirerende, slik at det fremmer motivasjon og skaperglede. De ulike metodene som benyttes må sees i en helhet slik at varierte materialer og hjelpemidler gjøres lett tilgjengelig. I avdelingen skal det være areal og inventar for utstilling av elevarbeider og andre inspirasjonskilder. Utstillingsareal og innredning i verkstedsavdelingen for kunst og håndverk kan gjerne være slik at utstillingene sees både fra undervisningsrommet og gangarealet på utsiden.

Det skal etableres areal og/eller rom for følgende funksjoner:

- Arbeid med tekstil, tegning, maling og digitale hjelpemidler (foto, film).
- Arbeid med støvete aktiviteter, som treforming.
- Arbeid med sølete aktiviteter, som leireforming og maling.
- Maskinrom med lager for trevirke. Enkel tilkomst for materialer er påkrevd.
- Lager for materiell og elevarbeider – Dette ønskes løst som integrerte skap- og skuffeløsninger.

Avdelingen skal bestå av inntil tre hovedrom:

1. Et større sentralrom for arbeid med tekstil, tegning, billedkunst, bruk av digitale verktøy i arbeid med design og planlegging av oppgaver. Lagring i integrerte skap- og skuffeløsninger både for skole og barnehage.
2. Verksted for tre og støvete aktiviteter. Eget maskinrom med lagringsplass for trevirke.

3. Multifunksjonsrom for arbeid med leire, maling og andre sølete aktiviteter. Rommet må fungere som et delvis våtrom med sluk i gulv. Her skal være plass til keramikkovn og en funksjonell løsning for tørking av keramikk slik at den får stå i fred og samtidig får gode tørkebetingelser. Løsningen må være slik at ferdig arbeidet leire settes på en plate for tørking som videre kan settes rett inn i ovn og tilbake for avkjøling, uten at man må flytte gjenstandene.

Sentralrom for tekstil, tegning, maling, bruk av PC og symaskiner skal ha plass til 30 arbeidsplasser totalt. Plassene skal være universelt utformet. Det skal tilrettelegges for bruk av digitale verktøy for arbeid med programmering, bilde og film. Om det lar seg gjøre er det ønskelig at rommet har utsikt som kan fungere som inspirasjon og være en integrert del av rommet. Det må være god tilgang til nett og strøm for bruk av symaskiner og PC. Det bør legges til rette for faste plasser for symaskinene. I rommet må det avsettes veggplass til, og kables for, digital/interaktiv tavle. Denne skal være synlig for alle i en undervisningssituasjon. I arealet skal det være integrerte løsninger for oppbevaring av elevarbeid og utstyr. Her må man inkludere barnehagen og barnas behov for utstyr innen rekkevidde. De integrerte løsningene skal bestå av en kombinasjon av skuffer, skap og hyller til arbeider i ulike formater, og være av god kvalitet. Flere skap skal ha dører i glass slik at utstyr, stoffer og garn kan inspirere og gi rommet karakter. Her må være en vaskeremme for håndvask og skylling av utstyr med plass til 3 elever samtidig (3 armaturer). Her må det være naturlig å kunne ha en krakk eller liten stige slik at barna i barnehagen kan bruke armaturene.

Verksted for trearbeid skal ha plass til 8-12 arbeidsplasser ved høvelbenker med senk/hevfunksjon for å ivareta barnas alderspenn. Høvelbenkene kan gjerne utformes og settes sammen slik at de danner «øyer», som også kan brukes som arbeidsbord. Dersom det velges en slik løsning, må det likevel utformes med mulighet for å feste trevirke. I tillegg skal det være noen arbeidsstasjoner med bord eller benker. I arealet må det være plass til skap for oppbevaring av verktøy og lagerareal med plass til oppbevaring av elevarbeider. Dette skal også løses i form av integrerte og robuste løsninger. Det må legges til rette for at elevene kan hente ut utstyr selv. Det skal være vaskeremme med 3 armaturer i rommet.

Maskinrommet må ligge nær treverkstedet. En lærer som arbeider i maskinrommet, må kunne se elevene som arbeider i verkstedet. Maskinrommet skal ha plass til maskiner som båndsag, sirkelsag, borremaskin, dimensjons- og retthøvel. Det må være nødvendig avtrekk over/til maskinene. Rommet skal ha plass til skap for nødvendig utstyr, verktøy og reol og hylleplass til lagring av materialer som lange planker. Det er normalt sett bare læreren som bruker dette rommet, i tillegg til eventuelle brukere på kveldstid. Trevirke og materiell til bruk i treverkstedet

skal lagres her. Det skal være enkel tilkomst til maskinrommet med materialer. Rommet skal ha en form som gjør at man kan håndtere og lagre lange materialer, og langveggen skal være minst fire meter. Det skal være mulig å kløyve lange plater på rommet.

Multifunksjonsrommet (eller sonen) skal ha plass til minst 20 elever. Rommet skal kunne brukes til sølete aktiviteter som leireforming og maling, og utrustes med følgende funksjoner:

- Overflater som tåler hard bruk.
- Store arbeidsbord som kan settes sammen og med hev/senk for at barn fra 0-12 år kan bruke dem
- Gulv som tåler vannsøl.
- Plass for oppbevaring av enklere materiell.
- Vaskerenne med plass til at 3 elever kan vaske hender samtidig eller rengjøre utstyr (3 armaturer).

For barnehagen vil det være aktuelt å kunne male og andre formingsaktiviteter, og man kan også se for seg at barna kan bruke det som vannrom ved å ha kar og vannaktivitetene på hjul.

Det må være hensiktsmessig plassering av keramikkovn og plass til tørking av keramikkarbeider. Rommet må da ha god ventilasjon og gode forhold for tørking av leire.

Med tanke på både varelevering og hvordan lyd forplanter seg i bygg, skal avdelingen ligge på bakkenivå. Lagerarealet må ha en enkel tilkomst utenfra gjennom store dører/porter slik at lange planker og tunge leiresekker enkelt kan fraktes og legges på plass. Det er ønskelig med utgang ut, slik at en enkelt kan ta med seg arbeid ut på et dekke som egner seg. Dette kan ses i sammenheng med naturfagrom.

Det skal være stor grad av transparens mellom ulike soner og rom. Støvete og skitne arealer skjermes fra rene. Alle undervisningsrom skal ha gode lysforhold og utsikt.

6.2.6 Naturfag

Det kan tenkes ulike løsninger for naturfag som følge av skolens størrelse. Nedenfor skisseres de ulike løsningene som kan vurderes.

6.2.6.1 *Alternativ 1: Naturfag med skaperverksted*

Naturfagrommet er et spesialrom for forsøk og eksperimenter i fysikk, kjemi, biologi, matematikk og teknologi. Disse kan ha svært ulik karakter. Enkelte forsøk innebærer arbeid med stoffer og væsker, temperatur og gasser. Andre krever stor gulvplass, for eksempel gjelder det øvelser som handler om energi og bevegelse. Enkelte øvelser kan innebære en viss form for risiko med tanke på søl og sikkerhet. Rommet må derfor utformes fleksibelt, noe

som kan innebære at rommet kan møbleres om. Samtidig må enkelte funksjoner og utstyr være fast montert, slik at sikkerhetsbehov ivaretas. En vanlig læringsøkt veksler gjerne mellom formidling, utføre forsøket og skriftlig eller muntlig oppsummering. Det betyr at selv om rommet i hovedsak er et forsøksareal med høy grad av elevaktivitet, skal det også være mulig å formidle, presentere teori og å demonstrere forsøk.

Formidlingsfunksjonen og demonstrasjonsbenken skal utformes slik at det er mulig for alle elevene å se læreren, og det som demonstreres av forsøk eller vises fra tavlen (digitalt eller i form av skrift). Demonstrasjonsbenken må utformes med god arbeidsflate i solid materiale, samt tilrettelagt med vann og avløp og strøm. Bruk av digitale hjelpemidler er sentralt i arbeidet med naturfag og formidlingsfunksjonen må tilrettelegges for utstrakt bruk av hjelpemidler som digital lupe/mikroskop, pc og digital tavle.

Videre skal rommet kunne brukes til formidling og kreativt arbeid – nærmest et skaperverksted (Makerspace). Det er avgjørende at rommet er så fleksibelt at det hele veien kan være i utvikling og fornying. Det er svært ønskelig at rommet samlokaliseres med kunst- og håndverksavdelingen.

Et skaperverksted (makerspace, teknologiverksted) er et areal utformet for å lage, lære om, utforske, utvikle og dele ulike teknologiske verktøy, programmer og roboter. Dette kan for eksempel være å bygge roboter med Lego WeDo, lære seg koding, bygge heisekraner for å forstå hvordan hydraulikk fungerer, konstruere figurer og hjelpemidler som printes ut i 3D-printere, programmere og fly droner, bruke VR-briller slik at klassen kan «reise» sammen et sted, utforske geografi, topografi og kart i en augmentet reality sandbox, spille Minecraft og mye mer. Rommet er en blanding av naturfag, teknologi og design, sløyd og IKT. Det som er aktuelle aktiviteter i 2021 er nødvendigvis ikke lenger aktuelt i 2025, det er derfor avgjørende at rommet er så fleksibelt som mulig, slik at det hele veien kan videreutvikles og fornyes av brukerne. Rommet skal også lett kunne ommøbleres i løpet av en økt.

Undervisningen preges av mye aktivitet på gulvet. Det trengs derfor en stor gulvflate som elevene kan jobbe på. Elevene jobber gjerne i par eller mindre grupper og trenger plass til å bygge, dokumentere arbeidet med en digital enhet som for eksempel nettbrett, teste ut om det de bygger virker, justere og videreutvikle.

I tillegg trengs mange arbeidsbord på hjul i ulike størrelser, gjerne med hev-senk-mulighet, som kan plasseres langs veggene i rommet. Det skal være oppheng for digitale tavler/skjermer og whiteboard/skrivetavler i glass på flere av veggene. Det er bruk for svært mye lagringsplass. Det skal være plassbygde skap og skuffer for dette formålet. Her må det være gode integrerte løsninger, med noe lagringsplass som er synlig for elevene (for eksempel glassfronter i skap) og andre løsninger som kun lærer har tilgang til.

Elevene vil bruke digitale enheter og ulike teknologiske verktøy og maskiner i dette rommet, og det må derfor være rikelig med strømuttak. Det skal også være en vaskeremme med tre berøringsfrie armaturer i rommet, og en arbeidsbenk med vask langs vegg.

Rommet må være lyst og trivelig, med mulighet for blanding. Det er ønskelig med noen transparente løsninger, slik at man kan se inn i rommet fra trafikkareal/området utenfor.

Det er ønskelig at det etableres et uteverksted utenfor naturfagrommet/skaperverkstedet med fast dekke som tåler litt søl. Dette må ses i sammenheng med avdelingen for kunst og håndverk og utgang kan være felles.

Deler av en vegg skal være grønn, såkalt «green-screen» for video-/filmopptak.

Arbeid i rommet skal i utgangspunktet ikke være risikofyllt, men når elevene håndterer syrer, baser, åpne flammer og skarpe redskaper kan det oppstå situasjoner som kan være farlige. Rommet skal planlegges etter de lover og forskrifter som gjelder. Ulike typer brannslukkestyr må være lett tilgjengelig.

Alle overflater i rommet må tåle varme, vann, skarpe gjenstander og kjemikaliesøl.

6.2.6.2 Alternativ 2: Skaperverkstedet

Rommet skal brukes til formidling og kreativt arbeid. Det er avgjørende at rommet er så fleksibelt at det hele veien kan være i utvikling og fornying. Dette bør samlokaliseres med kunst og håndverksavdelingen.

Et skaperverksted (makerspace, teknologiverksted) er et areal utformet for å lage, lære om, utforske, utvikle og dele ulike teknologiske verktøy, programmer og roboter. Dette kan for eksempel være å bygge roboter med Lego WeDo, lære seg koding, bygge heisekraner for å forstå hvordan hydraulikk fungerer, konstruere figurer og hjelpemidler som printes ut i 3D-printere, programmere og fly droner, bruke VR-briller slik at klassen kan «reise» sammen et sted, utforske geografi, topografi og kart i en augmented reality sandbox, spille Minecraft og mye mer. Rommet er en blanding av naturfag, teknologi og design, sløyd og IKT. Det som er aktuelle aktiviteter i 2025 er nødvendigvis ikke lenger aktuelt i 2035, det er derfor avgjørende at rommet er så fleksibelt som mulig, slik at det hele veien kan videreutvikles og fornyes av brukerne. Rommet skal også lett kunne ommøbleres i løpet av en økt.

Undervisningen preges av mye aktivitet på gulvet. Det trengs derfor en stor gulvflate som elevene kan jobbe på. Elevene jobber gjerne i par eller mindre grupper og trenger plass til å bygge, dokumentere arbeidet med en digital enhet som for eksempel nettbrett, teste ut om det de bygger virker, justere og videreutvikle.

I tillegg trengs mange arbeidsbord på hjul i ulike størrelser, gjerne med senk/hev-mulighet, som kan plasseres langs eggene i rommet. Det skal være oppheng for digitale tavler/skjermer og white board/chatboard på flere av veggene. Det er bruk for svært mye lagringsplass, i plassbygde skap, hyller og skuffer rundt om i rommet. Her må det være gode integrerte løsninger, med noe lagringsplass som er åpent for elevene (for eksempel glassfronter i skap) og andre løsninger som kun lærer har tilgang til.

Elevene vil bruke digitale enheter og ulike teknologiske verktøy og maskiner i dette rommet, og det må derfor være rikelig med strømuttak. Det skal også være en vaskerenne for 4 elever og en arbeidsbenk med vask. Dersom skaperverkstedet legges i tilknytning til naturfagrommet kan arbeidsbenk med vask plasseres på forberedelsesrom/lagerrom med tilgang fra både naturfagrom og skaperverksted. Det skal etableres et skaperverksted i bygget. Dette kan med fordel plasseres nær verkstedet eller kunst- og håndverksrom, men det er ikke et krav. For en nærmere spesifisering av rommet, se teknisk program.

Rommet må være lyst og trivelig, med mulighet for blanding. Det er ønskelig med noen transparente løsninger, slik at man kan se inn i rommet fra området utenfor. Kanskje i kombinasjon med oppbevaring av noe utstyr som pirrer nysgjerrigheten til elevene.

Hvis rommet plasseres i første etasje skal rommet ha direkte utgang ut.

Eksempel på utstyr som vil bli plassert og brukt i skaperverkstedet fra oppstart av er 3D-printere, fres, lodding, ulike robotsett (Lego Wedo, EV3, NX3), hydraulikk, augmented reality sandbox (utvidet virkelighet sandkasse), forskjellige modeller av teknologi, droner og mye ulikt verktøy.

7 Funksjonsbeskrivelse for skolen

7.1 Hjemmeområdet

Hvordan skal klasserommet deres se ut?

Ordsky av innspill fra elevrådene ved Jåren-Råbygda og Venn

Elevene skal organiseres i hjemmeområder. Et hjemmeområde er definert som et avgrenset areal i skoleanlegget hvor en eller flere elevgrupper har sin faste tilhørighet. De rom og funksjoner som hvert trinn har til disposisjon skal være samlet i slike hjemmeområder.

Hvert hjemmeområde skal bestå av læringsarealer og elevgarderober - og toaletter.

Hjemmeområdene skal organiseres etter hovedtrinn og årstrinn: småskoletrinnet 1.-4.trinn og mellomtrinnet 5.-7.trinn

Hvert hjemmeområde skal dimensjoneres for alle trinnets elever. Elevene på hvert årstrinn er videre delt inn i basisgrupper/klasser.

Det skal planlegges og innredes slik at forflytning mellom de ulike sonene i hjemmeområdet kan foregå uten at arbeidet forstyrres.

Levetiden til et skoleanlegg er betydelig lengre enn levetiden for læreplanene. Tilstrekkelig grad av bygningsmessig tilpasningsevne er derfor viktig. Elevenes hjemmeområder skal følgelig bygges slik at interne vegger hovedsakelig består av lettvegger/systemvegger uten tekniske installasjoner, og at ventilasjon/øvrige tekniske anlegg er så fleksible at de interne veggene kan flyttes uten store kostnader.

7.1.1 Hva skjer i hjemmeområdene?

Avdelingene/hjemmeområdet er det området hvor elevene oppholder seg mest, og får opplæring i fag hvor det ikke er behov for vesentlig tilrettelegging med hensyn til utforming og utstyr. Hjemmeområdene skal bestå av varierte læringsarealer og utformes med rom av ulik størrelse, til ulike formål og for ulike grupperinger av elevene.

Opplæringen i avdelingene/hjemmeområdene varierer mellom formidling, kreative og praktiske læringsaktiviteter, arbeid individuelt og i grupper, refleksjon og samtale, veiledning og oppfølging. Arealene skal stimulere til elevaktiv læring, dybdelæring, samhandling og samarbeid. Det skal tilrettelegges for stor variasjon i møblering og utforming av det fleksible læringsarealet i hjemmeområdene. Alle materialer og alt inventar må være av robust kvalitet.

Hjemmeområdene utformes på en slik måte at pedagogene enklere kan gi rom for dybdelæring, utvikling av kompetanse og varierte arbeidsmåter for alle elever, både i fag og på tvers av fag, og i kjente og ukjente sammenhenger. Ved å skape rom som er ulike med tanke på størrelse, avskjerming og møblering, vil det være mulig å fremme læring gjennom variasjon og skape alternative læringsmiljøer.

Skolen skal tilrettelegge for at alle elever trives, opplever mestring, blir nysgjerrige og inspirert til å lære, og skal gjennom universell utforming legge til rette for at barn med særskilte behov skal ha en reell mulighet for inkludering.

Her er eksempler på hvordan elevene ønsker at hjemmområdet skal sees ut:

Elevene var veldig engasjerte i arbeidet med å utforme hjemmeområdene slik som de ville ha dem. Det kommer tydelig frem at en arbeidsstol og pult på rekke ikke er det de ønsker seg. Man ser soneinndelinger etter aktiviteter, møblement som innbyr til samarbeid, konsentrasjon

og avslapping. Elevene ønsker seg et inspirerende og lekent hjemmeområde, ikke det vi ser på som tradisjonelle klasserom i den norske skolen.

Det vil være flere lærere, og gjerne andre voksne, til stede i hjemmeområdet samtidig. Etter en felles formidlingssituasjon vil det ofte være naturlig at elevene skal jobbe sammen i grupper eller individuelt ulike steder i læringsarealene. Ved større tema- og prosjektarbeid, stasjonsarbeid eller ved bruk av læringsplan, beveger elever seg mellom ulike rom og arealer i hele avdelingen. Det kan da være behov for å åpne opp mellom rom. Dette skal i hovedsak skje i form av dører, eller skyvedører. Det skal ikke benyttes foldevegger, og støyende og rolige aktiviteter må kunne foregå til samme tid i samme hjemmeområde. Individuelt, eller som del av en gruppe, skal elevene kunne finne sitt sted. Nedenfor er noen eksempler på ønskede fysiske læringsmiljøer:

- Formidlingssoner hvor både lærere og elever kan presentere/demonstrere noe.
- Ulike arenaer for kommunikasjon og samarbeid.
- Digitale soner der man produserer digitalt innhold som green screen, lydtette rom der man kan produsere podkast, videoer og annet materiale. Det er en fordel om rommet som et minimum er delvis transparente.
- Arbeidsstasjoner, for eksempel høye bord hvor man står og arbeider eller sitter på høye stoler.
- Soner for samtale og læring i et åpent, mer uformelt miljø; ulike typer behagelige sittemøbler – lounges med for eksempel fastbygde sofaer, fatboyer eller lignende, nisjer i vegg.
- Rom i rommet, nisjer hvor grupper kan sitte og arbeide i en mer intim og koselig setting enn i et lukket grupperom.
- Brede vinduskarmer hvor elever kan sitte.
- Soner for ro og konsentrasjon.
- Arbeidsplasser for individuelt arbeid.
- Arena for kreativt arbeid. For eksempel gulv og vegger man kan skrive på, eller store megnetiske, skrivetavler i glass.
- Læringsareal som egner seg til korte informasjons- og fellesøkter og presentasjoner, framvisninger eller diskusjoner og samtaler, i en mer nær/intim setting enn et tradisjonelt klasserom. Ved slike anledninger er det ikke nødvendig at elevene sitter ved et bord eller egen pult. Det kan for eksempel løses i form av et trinnamfi (eller fugleberg) enkelte steder.

Det skal være drikkestasjon i hvert hjemmeområde og vaskerenne med berøringsfrie armaturer i hvert primærrom. Det skal være plass til beholdere til kildesortering av 3 fraksjoner i hver avdeling.

7.1.2 Grupperom

I hjemmeområdet skal det være flere grupperom av ulike størrelser. Grupperommene skal brukes til ulike læringsaktiviteter. Grupperom kan være lukkede rom, rom-i-rom eller nisjer med tre vegger og den fjerde åpen mot fellesareal (kupenisje).

7.1.3 Lagring og utstilling

Materiell og konkretiseringsmidler skal være lett tilgjengelig uten at hovedinntrykket av rommet blir rotete og forstyrrende. Hvert hjemmeområde skal derfor ha integrerte, praktiske og arealeffektive løsninger for lagring. Elevene bør enkelt kunne finne frem til materiell selv når det er ønskelig. Lageret skal utformes som nisje i vegg med skyvedører, slik at løsningen blir integrert i veggen, eller som faste romdelere.

Det må legges til rette for utstilling av elevarbeider og utsmykning. Det må derfor være veggplass til oppheng.

7.2 Elevinnganger

Alle innganger skal være overbygde og må utformes slik at smuss og skitt ikke kommer inn i skoleanlegget. I praksis innebærer dette at det er gode løsninger for rist-skrap-tørk med utvendig avskrapningsrist lagt over nedfelt brønn for å samle sand og grus, samt gode bevegelseslinjer for å sikre at smuss i minst mulig grad kommer inn i garderoben.

Det skal være tilgang på vann og strøm utenfor innganger. Disse må utformes slik at uvedkommende ikke får tilgang (låses) og sikres mot hæverk.

Skolen skal ha desentraliserte elevinnganger. Inngangene skal være innbydende og hyggelige, og de kan være felles for flere trinn, men elevene må da raskt sluses til sin garderobe. Desentraliserte innganger er et viktig forebyggende tiltak for å redusere antallet elever som oppholder seg på samme sted ved dagens start og slutt, og dermed redusere antallet konfliktsituasjoner og potensielle mobbesoner. Elever skal ikke måtte krysse andres hjemmeområder når de beveger seg mellom garderobe og eget hjemmeområde eller fra hjemmeområdet til øvrige rom og arealer i skolen.

7.3 Elevgarderober

Garderoben skal fungere som et tydelig skille mellom rene, tørre arealer inne, og vått, skittent areal ute. Det skal tilrettelegges for bruk av innesko. Det skal ikke være en egen grovgarderober.

Elevene skal ha en garderobeplass bestående av knagger til yttertøy og eventuelt en bag med gymtøy. Det skal være heldekkende spikerslag i veggene for innfesting. I garderobene på 1.-7. trinn skal det være en "bås" på 30 cm bredde pr. elev med knagger, hylle og metallrist for sko. I garderobene til 1. og 2. trinn skal det være sittebrett foran hver garderobeplass. Disse skal ikke ha bein ned til gulvet. Garderobeplassene for de yngste skal være litt større enn for de eldste. Garderobene skal ikke ha skap som kan lukkes.

Teppeløsningen i garderobene skal være godkjent av Norges Astma- og Allergiforbund.

Alle garderobene må utformes slik at de bidrar til å sikre god flyt, unngå kødannelser og unødvendig venting når elever beveger seg gjennom området. Det skal være åpne arealer med god gulvplass mellom garderoberekkene.

Av inventar skal det planlegges for løsninger som gir enkelt renhold og god lufting for sko og tørking av klær. Det skal for eksempel være metallrist i skohyller, vegghengte hyller og lignende. Garderobene skal ha varme i gulv, god ventilasjon og gode tørkeforhold. Det skal velges løsninger som gjør det enkelt å holde rent. Materialvalget må bidra til minst mulig støy i garderoben. Dette gjelder både valg av gulv og inventar.

Garderoben bør være oversiktlig og synlig fra læringsareal, trafikkareal og uteareal. Det skal ikke være noen «skjulte mobbesoner». Det skal ikke være nødvendig å gå gjennom garderoben for å bevege seg fra trinnarealer til spesialrom eller oppvekstsenterets hjerte. Toaletter skal plasseres slik at åpne dører ikke er synlige fra undervisningssoner.

Garderobeplasser i alle hjemmeområder skal ha noen ekstra knagger, en mindre hattehylle og skorist for noen skopar slik at voksne i skole og SFO kan henge yttertøy, varmedresser og inspeksjonsvester der.

Det må avsettes plass og legges opp strøm for lading av en rullestol i flere garderober, for eksempel 1. eller 2. trinn og 3. eller 4. trinn og 5., 6. eller 7. trinn.

7.4 Elevtoaletter

I garderobene skal det være minst ett toalett tilgjengelig fra uteområdet, uten at en trenger å gå via ren sone i bygget. Det skal planlegges for minst ett toalett per 20 elever totalt.

Vanlige toaletter skal være vegghengte. Standard toaletthøyde er som for voksne. Alle toalettrom skal ha speil, vask, såpedispenser, håndkledispenser og dorullholder. Det skal brukes tilpassede høyder på montering av vasker:

- 1.-4. trinn: 70 cm
- 5.-7. trinn: 90 cm

Det skal kun benyttes egne toalettrom, ikke toaletter med skillevegger.

Minst ett av toalettene i hver etasje skal være handikaptoalett (HCWC). Toaletter i HCWC skal være gulvmonterte med armstøtter på begge sider, og det skal være fri plass foran og på begge sider av toalettet til rullestol. Det må også være fri plass under vasken for å komme inntil i sittende stilling. Det skal være ettgreps armatur der både vann og hendel er lette å nå og betjene. Speil skal gå helt ned til vasken, og ha høyde for både sittende og stående. Helfigurspeil på vegg i tillegg kan være nyttig for mange. Gulvet skal være i kontrast til vegger, og utstyr skal være i kontrast til vegger. Det skal være god belysning uten blending.

Ett eller flere HC-toalett skal være store nok til også å romme en stellebenk, avhengig av plassering av hjemmområdene. Et eksempel kan være at en elev er avhengig av HC-toalett med stellebenk og går fra 4. til 5. trinn. Eleven må da ha et HC-toalett med stellebenk i nærheten av både 1.-4. og 5-7. trinns hjemmeområdet for å unngå unødig forflytning.

7.5 Rom for elever med spesielle behov

Det skal etableres noen funksjoner/rom for elever med spesielle behov rundt læringssituasjon, stell og hvile. Disse rommene skal ikke være tilknyttet en spesiell avdeling, men ideelt sett enkelt kunne nås fra alle avdelingene.

7.5.1 Flerbruksrom

Det skal etableres ett eller to flerbruksrom som skal kunne benyttes både til læring, hverdagslivstrening og/eller hvile. Dersom det ikke er behov for en slik funksjon skal rommene benyttes som møterom eller lignende. Det er behov for dagslys og utsikt.

7.5.2 Stellerom

Det skal etableres et stellerom sentralt plassert i bygget. Stellerrommet skal ha veggmonterte HC-toalett med spyl-tørk, dusj i nisje (ikke kabinett) og opplegg for hev-/senk stelleplass med tilgang til vask. Her må også være plass til hyller og skap for elevenes skiftetøy og utstyr, samt forbruksvarer til stell. Det skal monteres skinner i taket for løft av person fra rullestol til toalett og stellebenk.

7.1 Skolefritidsordning – SFO

Med innføring av rammeplan for SFO i august 2021 må oppvekstsenteret bygges i tråd med denne, og samtidig ivareta fremtidige endringer i rammeplanen for SFO. SFO skal bidra til trivsel, lek, rekreasjon og hvile. SFO skal bidra til barnas mestring og opplevelse av egenverd, som igjen kan fremme barnas fysiske og psykiske helse. Det er naturlig at SFO samarbeider med kulturskolen, lokale lag, foreninger og organisasjonen om innhold og aktiviteter i løpet av et skoleår, samtidig som barnas medvirkning og selvstyrte lek legger stor vekt.

SFO skal ha et helsefremmende innhold. Dette krever også et areal som både passer barnegruppens alder og forutsetninger. SFO bør legge til rette for aktiviteter både utendørs og innendørs.

Innholdet i skolefritidsordningen kategoriseres slik:

- Lek
- Kultur
- Fysisk aktivitet og bevegelsesglede
- Mat og måltidsglede

En SFO skal være inkluderende. Dette betyr at det skal være variasjon i tilbudet som tar hensyn til barnegruppen, barnas alder, utvikling og interesser. Barn med behov for særskilt tilrettelegging skal ha et tilbud som ivaretar barnas ønske og behov for å delta likeverdig i lek, kultur og aktiviteter. SFO skal arbeide aktivt med å inkludere alle barna og dette krever at man jobber aktivt med universell utforming av arealer og barnas tilhørighet i fellesskapet. Gjennom arbeidet beskrevet i rammeplanen kan SFO bidra med å utjevne sosiale forskjeller.

I skoleanlegget skal det avsettes eget areal til en SFO-base. SFO skal i tillegg disponere rom og funksjoner i trinnområdene, og må ha tilgang til spesialrom og fellesarealer i resten av skoleanlegget. **Siden SFO ofte benytter skolekjøkkenet til matlaging, er det avgjørende å ha nærhet til dette.** SFO skal samlokaliseres med 1.-2. trinn og ha nærhet til 2.-4. trinn, slik at SFO og skole kan ha samme garderobe.

SFO skal gi rom for opplevelser, læring, lek og aktivitet. I fremtidens skole vil barna trolig i større grad veksle mellom skole og fritid, organisert læring, friere aktiviteter, måltid og fysisk aktivitet. Utformingen av trinnområdene for 1.-4.trinn og SFO må være tilrettelagt for det. Når det ikke er SFO-drift i basen, skal elever fra 1.-2. trinn kunne benytte SFO-basen som tilleggsareal for læringsaktiviteter i skoletiden.

7.1.1 SFO-base

SFO-basen skal bestå av ulike aktivitetssoner. SFO-basen må kunne benyttes som en del av trinnenenes læringsareal i skoletiden. Samtidig skal SFO-basen benyttes av elever som er på SFO, uten at øvrig undervisning forstyrres. Det skal være nærhet mellom SFO og skolekjøkkenet, slik at det kan benyttes for matlaging til SFO-barna. Det skal også være nærhet mellom SFO og oppvekstsenterets hjerte.

I SFO-basen skal ulike aktiviteter foregå, som håndarbeid, tegning, maling, forming, spilling og leking. Bord som brukes til fritidsaktiviteter (lage, leke og spille), kan også brukes til bespisning. Rommet skal utformes slik at det tåler arbeid med våte og sølete materialer. Rommet bør også ha en sofakrok eller lignende til lesing/avslapping, samt plass til spill, leker og aktivitetsmateriell. Det bør være nisjer, kroker og innhukk i rommet som kan utnyttes til dukkekrok, lesestol, mm.

SFO-basen skal ha en enkel kjøkkeninnredning (tekjøkken). Her skal man kunne skjære opp frukt, tilberede enkel brødmatt, blande saft, etc.

Det må være vaskeremme med tre berøringsfrie armaturer i basen. Rommet skal ligge mot yttervegg og ha gode lysforhold.

7.1.2 Lagerplass

Basen skal ha mange og gode lagringsmuligheter i plassbygde skap og andre integrerte løsninger. I skapene oppbevares spill, formingsmateriell og produkter elevene holder på å jobbe med.

SFO skal ha lagringsplass til eget servise, kjøle- og frysevarer, samt tørrvarer i skolekjøkkenet.

7.1.3 Sambruk med trinnområder

Det er avgjørende med gode løsninger for sambruk mellom SFO og hjemmeområdene for 1.-4. trinn. Trinnområdene må kunne stenge av sine primærrom, slik at SFO bare benytter fellesområdene. SFO kan da benytte grupperom som lekerom, stillerom, osv. SFO må kunne låse av plassbygd lagringsplass slik at skolen kan benytte SFO-basen til undervisning på dagtid.

Elevene skal benytte garderobene i trinnområdene også i SFO-tiden. De voksne skal ha felles garderobe med resten av personalet, men det skal settes av plass i elevgarderobene til oppbevaring av utedresser og inspeksjon-/turvester til de voksne.

8 Funksjonsbeskrivelse for barnehagen

Av Barnehageloven § 2 fremgår det at:

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter. Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur. Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller».

Bygget skal utformes med tanke på å ivareta barns behov for lek, læring, omsorg og medvirkning. Det skal være mulig å samle barna i store rom, og å fordele dem i mindre rom. Barns behov for tilhørighet i en mindre gruppe skal ivaretas og prioriteres.

8.1 Generelt om barnas leke- og oppholdsareal

Barnehagen skal legge til rette for å skape et innemiljø som både er trygt og utfordrende. Gjennom variert lek utvikler barna naturlig sin fantasi, begeistring, emosjoner, språk, motorikk og sosiale ferdigheter. Barnehagen skal derfor tilby ulike lekemiljøer som gir rom for individuelle opplevelser så vel som lek i samspill og fellesskap med andre. Avdelingene, hjertet og ulike tema-/spesialrom utgjør barnas leke- og oppholdsareal. Arealene skal være disponibel for barnas lekeaktiviteter, utvikling og læringsopplevelser. Rommene skal legge til rette for mange former for lek, og kunne benyttes i hele barnehagens åpningstid. I lek- og oppholdsarealet skal barna kunne samles i både små og store grupper, og de skal tilbys et bredt spekter av opplevelser og læringsaktiviteter, samt rom for å avvikle måltider og slappe av. Barna skal få anledning til å delta i felleslek, aktiviteter i mindre grupper, og det skal være skjermete soner som gir muligheter for individuell lek og hvile.

I barnehagens lek- og oppholdsarealer skal det være gode dagslysforhold. Store vindusflater skal legge til rette for at barna kan få oppleve natur, vind og vær også når de tilbringer tiden innendørs.

Det skal være utsikt og god kontakt med omgivelsene, samtidig som behovet for skjerming og ro skal ivaretas. Barnehagen skal romme et mangfold av lekemiljøer og tilby arealer som gir ulike perspektiver og opplevelser. Lekehuler utformet som nisjer i vegg, hemser som gir anledning til å oppleve avdelingen i et fugleperspektiv eller vinduer som går ned til gulv, eller med sittenisje, er eksempler på ønskede løsninger som skal realiseres.

Grov- og, fingarderobene, stellerom, personalarealer og støttefunksjoner er ikke en del av barnas leke- og oppholdsareal, men møterommene skal kunne benyttes til for eksempel for eksempel språk- og konstruksjonsaktiviteter, spesialpedagogikk eller arbeid med digitale verktøy. I barnehagens inngangsparti, avdelingsarealer og i fellesarealer skal det legges til rette for å stille ut barnas (arbeid)/produkter – på vegger, i hyller og i tak. Rom og funksjoner skal utformes slik at pågående aktiviteter i minst mulig grad forstyrres av gjennomgangstrafikk, og det skal etableres minst mulig gangareal. Nødvendig trafikkareal bør fortrinnsvis utformes og dimensjoneres slik at det i seg selv kan romme allsidig aktivitet. Da kan det bli et verdifullt supplement til barnas leke- og oppholdsareal. Lange korridorer som inviterer til løping skal unngås da dører som åpnes kan skape uheldige situasjoner. Gang- og trafikkareal skal regnes som en del av bruttoarealet, og komme i tillegg til programmert nettoareal.

Med bakgrunn i barnas lærings- og utviklingsbehov har barnehagen behov for rom og arealer som gir muligheter for;

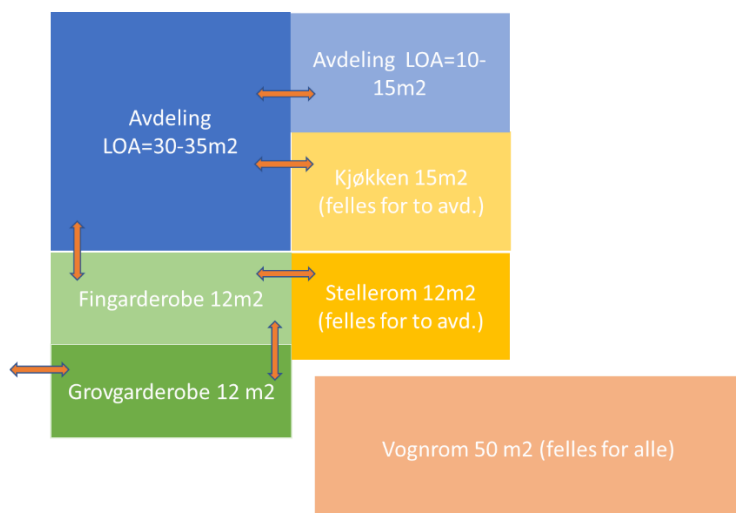
- å fremme åpenhet og samarbeid mellom avdelingene.
- at sammensetning av grupper kan tilpasses endringer i alder og funksjonsnivå.
- effektiv utnyttelse av bemanning og areal.
- å styrke barnas selvforståelse.
- å utvikle barnas kompetanser og ferdigheter gjennom et variert fysisk miljø.
- trening på dagliglivets hverdagsaktiviteter.
- variasjon i opplevelser, lek og erfaringer gjennom stimulerende omgivelser.
- plass til kroppslig, sanselig og kognitiv trening, lek og aktivitet.
- å gi språkstimulering og kommunikasjon gode vilkår.
- trygghet, omsorg, hvile og ro.
- å skape noe nytt.

Alle rom og funksjoner i barnehagen skal utformes i robuste materialer som tåler lekne og aktive barn. Barns sikkerhet, med tanke på klemskader og annet, skal ivaretas i alle rom og arealer. Det er ønskelig å kunne åpne opp mellom avdelinger, fortrinnsvis ved hjelp av skyvedører i stedet for dører som slår inn i rom, men samtidig er det behov for god lyddemping mellom avdelingene.

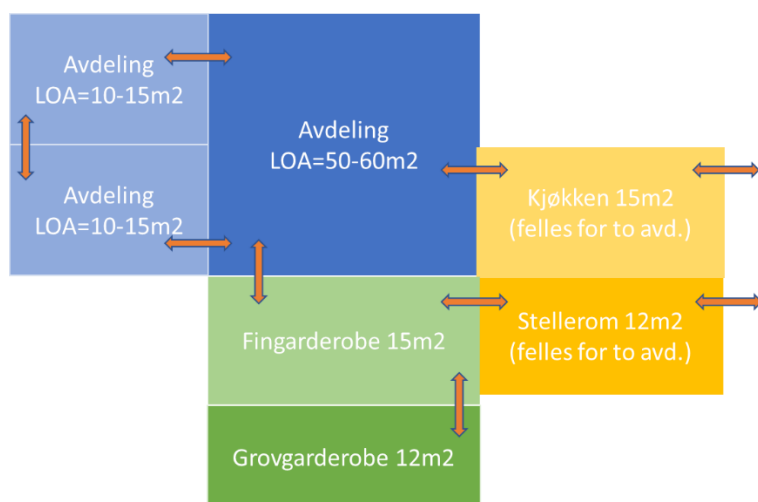
For hele bygget skal det legges stor vekt på å oppnå gode akustiske løsninger som bidrar til å dempe støynivået slik at hverdagen i barnehagen blir et godt sted å være for både små og store.

8.2 Krav til nærhet i avdelingen

Utover nærhetskrav som er vist i figurene nedenfor, skal det være kort avstand til vognrom for småbarnsavdelingene. For storbarnsavdelingene skal det kunne åpnes opp mellom de to mindre rommene i avdelingen. Kjøkken og stellerom sambrukes med henholdsvis en eller to ulike avdelinger. Grovgarderobe kan være et felles rom for to avdelinger. Det er ikke øvrige nærhetskrav.

Figur 1 Nærhetsdiagram for småbarnsavdeling

Figur 2 Nærhetsdiagram for storbarnsavdeling

8.3 Avdelingene

Barnehagen skal inneholde åtte avdelinger.

Avdelingene er barnas primære oppholdsareal i barnehagen, og utgjør det området som barna har størst tilhørighet til. Her er det faste grupper av barn og voksne. Gruppestørrelsen og

sammensetningen kan variere, og skal ta utgangspunkt i barnas behov for trygghet, oversikt og mulighet for medvirkning. Spesielt skal det tas hensyn til de yngste barnas behov for skjerming.

Alle avdelingene skal i prinsippet kunne brukes av barn i alderen 0-6 år, men fire av avdelingene skal særlig tilpasses de yngste barna. Det innebærer blant annet nærhet til vognrom (kapittel 8-2). Barnehagen ønsker å legge til rette for tett samarbeid mellom avdelinger. To og to avdelinger skal derfor ha nærhet til hverandre, og det skal være visuell kontakt i form av vindu eller skyvedør mellom dem. Innad i den enkelte avdeling skal det også være transparente løsninger mellom alle rom slik at den voksne enkelt kan ha oversikt over aktiviteter som pågår parallelt i rommene. Fra alle avdelingene skal det være kort avstand til toalett, både for barn og voksne.

To avdelinger kan ha felles grovgarderobe, men de skal ha hver sine fingardrober. Minst to avdelinger skal ha felles stellerom og kjøkken. Det trenger ikke være de to samme avdelingene som har både stellerom og kjøkken felles. Alle avdelinger skal ha tilgang til hjerttet og ulike tema-/spesialrom. Avdelingen skal altså i utgangspunktet være forbeholdt en bestemt barnegruppe og deres voksne primærkontakter. Samtidig som det må legges til rette for samarbeid mellom avdelinger slik at sambruk av rom og mer fleksibel bemanning enkelt kan organiseres. Barna vil med dette grepet samlet sett få stor variasjon i oppholds- og lekearealer.

8.3.1 Prinsipper for utforming av avdelingen

I utformingen av avdelingene blir det avgjørende at arkitektene tenker på hvordan man med enkle ombygginger/grep kan gjøre om barnehagen til skolearealer.

En avdeling skal ikke måtte krysse andre avdelingsareal for å komme til fellesfunksjoner. Det ønskes i hovedsak manuelle, klemsikre skyvedører mellom rom, slik at barna kan åpne og lukke uten at farlige situasjoner oppstår. Det skal være delvis transparente løsninger mellom avdelinger som tillater kontakt mellom de voksne uten at det nødvendigvis gir utsyn for barna. Innad i avdelingen er det behov for å kunne observere barna i de mindre grupperommene fra primærrommet, samtidig må barna kunne oppleve at de er i et avgrenset rom, og bør ikke bli forstyrret av aktiviteter i tilstøtende rom. Glassfelt i vegger og dører, eller delvis frosting, kan være aktuelle løsninger. Det er også nødvendig med visuell kontakt mellom inne og ute, mellom kjøkken og lekeområder i avdelingen, avdeling og fingardrober. Inventar og møblering bør ta hensyn til ansattes ergonomi og barnlig topologi. Det innebærer blant annet at møblene ikke er for tunge og at sittemøbler for voksne har justerbar høyde og låsbare hjul. Det er ønskelig med innslag av flerfunksjonelle møbler som er lette å renholde og som ikke er til

hinder for gode siktlinjer i arealene. På vegger skal det tilrettelegges for innslag av sanseinstallasjoner og dekorasjoner som innbyr til lek. Valg av materialer for tak skal tilrettelegges for at man kan henge opp og stille ut barnas arbeider. Det skal også være mulig å installere hoppaseler, taustige eller andre fasiliteter som bidrar til å stimulere barnets motoriske utvikling på definerte steder. Rommene skal utformes med duse harmoniske farger på veggene som bidrar til å skape en behagelig og intim atmosfære, og gi trygge og gode opplevelser i hverdagen. Sterile og institusjonspregete rom skal unngås.

Det er ønskelig med møterom for voksne i nærheten av avdelingene slik at man slipper å forlate avdelingen for å avvikle ad hoc samtaler med foresatte. Møterommene skal kunne fungere som språktreningsrom og til spesialpedagogisk bruk. Det skal være et rom for å leke, utforske, eksperimentere og utvikle språk og begreper, sanse, få fysioterapi. Det skal være veggplass til oppheng av tavler (chatboard/glasstavle) og tilrettelegges for digitale/interaktive tavler. Bord som kan slås ned fra vegg kan være en god løsning for å sikre fleksibilitet. Rommet skal ha dagslys og utsikt.

I avdelingene skal det være lagringsmuligheter i form av integrerte skapløsninger som er låsbare. Det skal settes av plass til lading av elektrisk rullestol med nødvendig stikk lett tilgjengelig fra minst 1 avdeling. Denne plassen skal holdes utenom netto leke- og oppholdsareal.

8.3.2 Primærrom

Alle avdelingene skal ha et primærrom som utgjør hovedarealet for den spesifikke barnegruppen. Primærrommet er avdelingens interne samlingsrom. Ofte er det i dette rommet barnet starter dagen i barnehagen. Primærrommet skal ha plass til et spisebord som er utformet slik at 12 barn kan spise måltider her samtidig. I tillegg skal det være mulig å dele inn rommet i soner for parallell lek og ulike aktiviteter. Det er ønskelig med innslag av plassbygde løsninger som skaper rom i rommet, og som gjør det mulig for avdelingen å tilby en litt skjermet krok for barn som ønsker dette. Polstrede benker i vindusposten eller lekehuler mellom avdelingene kan være eksempler på funksjonelle løsninger. Det er viktig med kroker og nisjer som skaper fleksibilitet i hverdagen og gir muligheter for at ulike aktiviteter kan foregå samtidig. Monofunksjonelle og statiske løsninger bør unngås. Utformingen av barnas lekearealer vil være gjenstand for en kontinuerlig utviklings- og bearbeidingsprosess i hverdagen. Barnehagens ansatte, barna og det fysiske rommet inngår slik i et gjensidig påvirkningsforhold, og det er de ansatte sitt ansvar å sikre barnets rett til reell medvirkning og påvirkning på det fysiske miljøet i barnehagen.

8.3.3 Lite leke- og oppholdsrom

I tillegg til primærrommet skal alle avdelinger ha et mindre grupperom. Dette skal ha plass til flere barn, minst en voksen, samt leker og møbler. Det er ønskelig at rommet innehar flere funksjoner, for eksempel at det enkelt kan endres til et møterom ved at et bord på vegg klaffes ned, og at det kan bli et rom til avslapping ved å legge madrasser på gulvet eller sette utover senger som kan stables. Rommet skal ha et vindu som kan åpnes opp for å sikre frisk luft til barn som hviler.

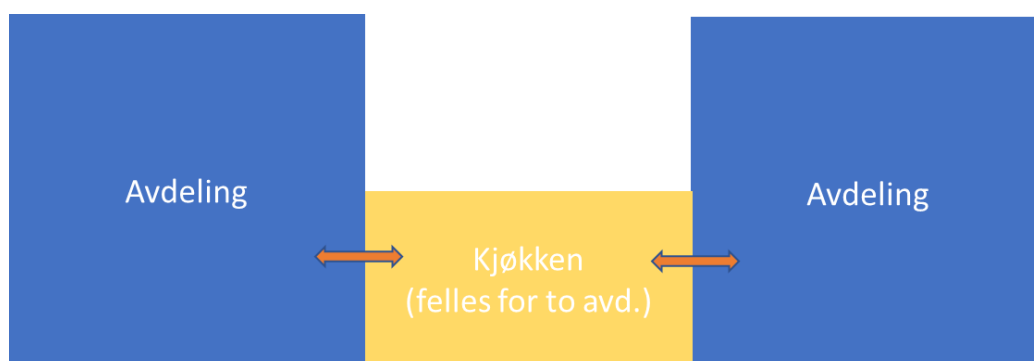
8.3.4 Mellomstort leke- og oppholdsrom

Storbarnsavdelingene har behov for å dele barnegruppa i to under gjennomføringen av måltider. Storbarnsavdelingene skal derfor i tillegg til primærrommet og lite grupperom ha et mellomstort grupperom som en del av avdelingsarealet. Det skal være skyvedør eller foldevegg mellom lite grupperom og mellomstort grupperom slik at disse i praksis kan benyttes som ett rom. Det stilles ikke strenge lydkrav mellom de to minste rommene.

Rommene i avdelingene skal innredes på forskjellige måter, og inneha ulike funksjoner. Barnegruppene kan også besøke hverandres avdelingsrom som et ledd i å sikre bredde i det samlede aktivitetstilbudet. Dermed kan det oppnås en variert sammensetning av rom som åpner for et mangfold av aktiviteter i løpet av barnehagehverdagen. Eksempler på hvordan rommene kan tas i bruk er boltrelek, klatrepark, konstruksjonslek og rollelek.

8.4 Avdelingskjøkken

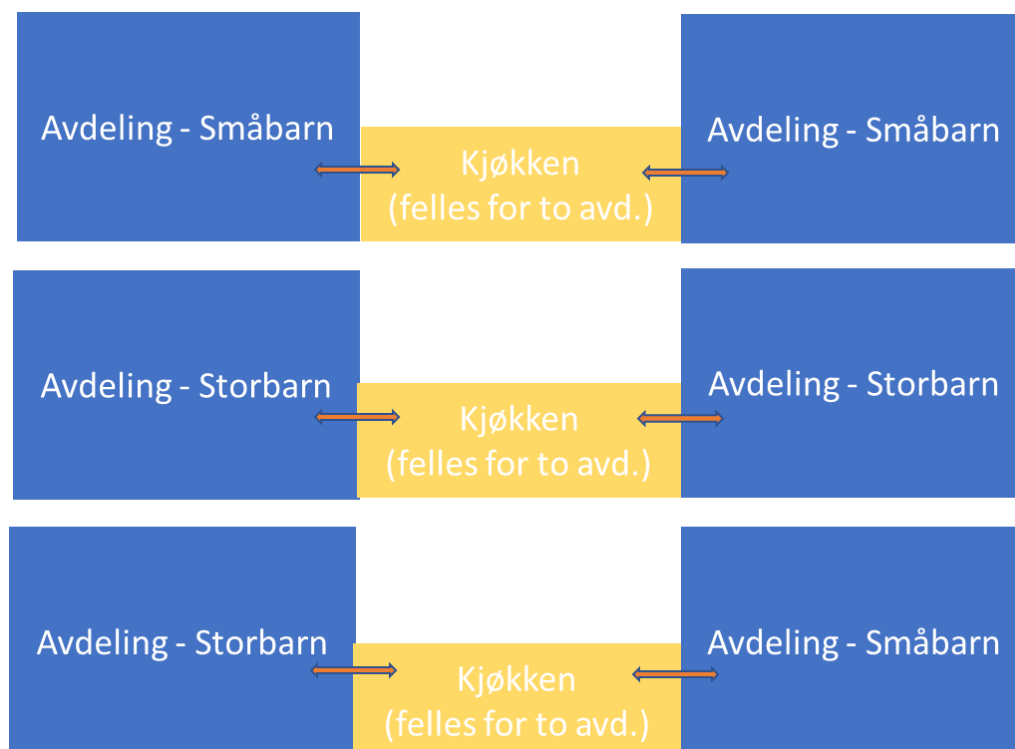
Alle avdelinger skal ha tilgang på kjøkkenfunksjon med muligheter for å tilberede enkel mat og at barna enkelt kan ta del i matlagingen. To avdelinger skal dele kjøkken. Det er imidlertid ikke et krav at de to samme avdelingene som deler kjøkken også må dele stellerom.

Figur 3 Sambruk av kjøkken

Det er ingen krav til hvilke avdelinger som skal sambruke kjøkken. Fleksibiliteten gir arkitekten handlingsrom til å finne arealeffektive og funksjonelle helhetlige løsninger.

Mulige løsninger:

Figur 4 Mulige sambruksløsninger

Det forsetter god tilgjengelighet for begge avdelinger. Samtidig er det viktig at kjøkkenet kan stenges helt av. Barna skal fortrinnsvis spise i avdelingene sine slik at personalet kan innarbeide og følge opp gode rutiner for måltidene. Kjøkkenfunksjonen skal utstyres med stekeovn (på vegg i voksenhøyde) og integrert platetopp (induksjon) i benkeplate, barnesikring rundt komfyr, ventilator, oppvaskmaskin (storkjøkken kvalitet – hurtiggående og effektiv), dobbel oppvaskkum med skåldesperre og et stort kjøleskap. Innebygde løsninger forenkler renholdet og skal prioriteres. Det skal være arbeidsbenk mellom utstyrsenhetene. Høye skap og overskap skal føres opp til tak for å unngå støvdeponering. Kjøkkenet må ha separat håndvask med berøringsfri armatur og skoldesperre. Kjøkkenløsningen skal legge til rette for gode ergonomiske arbeidsstillinger for de ansatte. Det er derfor ønskelig at også oppvaskmaskin plasseres i god arbeidshøyde for en voksen. Kjøkkenet må ha plass til et mindre bord med stoler, samt tralle til frakt av mat og servise. Det må settes av plass til miljøstasjon/håndtering av avfall som både barn og personalet har adgang til.

8.5 Fellesareal for avdelingene

Fellesarealer er rom som brukes av alle, enten samtidig eller på skift. Det kan være rom for fysisk aktivitet, skapende virksomhet, verksted, atelier, fysioterapi, sanseopplevelser eller annet. Barnehagen sambruker musikk, kunst og håndverk, naturfag/skaperverksted og bibliotek med skolen. Arealbehovet er derfor noe mindre enn ved en selvstendig barnehage.

Det er naturlig å ta utgangspunkt i fagområdene i rammeplanen når rommene planlegges. Fysiske rom, interiør, inventar og organisatoriske tiltak er virkemidler for å utøve en pedagogikk i samsvar med rammeplanens målsetninger. Organisering og utforming av rommene skal motivere og fremme ønsket aktivitet innenfor rammeplanens syv fagområder. Det skal kunne legges til rette for følgende aktiviteter:

- Skape og forme, delta i sølete aktiviteter; maling, snekring og leire, vann.
- Synge, danse, spille teater
- Utforske og eksperimentere
- Sanse og oppleve – vann, lys, lyd, bevegelse, taktil
- Konsentrasjon og oppmerksomhet
- Samtale og lytte
- Bygge, bråke og utfolde seg
- Avslapping

8.6 Verksted – sambruk med skolen

Barnehagen er en del av Venn oppvekstsenter og har rom tilgjengelig til å skape, bygge, forme, synge og oppleve ulike kunstneriske uttrykk. Barnehagen og skolen sambruker rommene: musikk, bibliotek, kunst og håndverk og naturfag/skaperverksted. Det er derfor viktig at de nevnte rommene tilpasset bruk av barn i barnehagealder.

Barn skal kunne ta med seg naturmaterialer som de har funnet på tur til verkstedet og lage kreative installasjoner med disse. Det er derfor en fordel med atkomst direkte fra utearealene til dette rommet, og det er ønskelig med et overbygget område hvor barna kan sitte ute med formgivende aktiviteter på finværsdager. Barna skal kunne holde på med ulike aktiviteter samtidig; enkelte vil kanskje male, andre vil sage mens enda noen får hjelp til å lage en seljefløyte. Det skal være mulig å la prosjektet stå og tørke til man kan fortsette arbeidet. Det er derfor et behov for lagringsplass for barnehage og skole i de spesialiserte rommene som

skal sambrukes. Det er viktig at materiell står fremme og er lett tilgjengelig for barna. Dette gjør at aktivitetene kan settes i gang raskere og barna kan selv finne frem til utstyret de trenger.

Ved et sambruk med skolen kan barnehagen bruke kunst og håndverk-rommene til vannlek, snekring, konstruksjonslek, hente naturen inn i rommet og skape noe på barn og voksnes initiativ.

I rommet må det være en vaskerenne med plass til at tre barn kan vaske hendene samtidig. Vaskerennen må være i riktig høyde for barna, eventuelt med en senk/hev-funksjon for å møte de ulike barnas behov. Det skal være sluk i gulv slik at rengjøringen forenkles. Det må være lagringsmuligheter i gode hyllesystemer for ulike materialer som papp, papir, garn, filt, trematerialer, verktøy og så videre. Vegger må være tilrettelagt for dette. Rommet skal ha dagslys og utsikt.

8.7 Temarom

Temarommene skal ha en flerbruksfunksjon. Det skal være et rom for å leke, sanse, utforske, eksperimentere og utvikle språk og begreper, sanse, få fysioterapi. Det skal være veggplass til oppheng av tavler (chatboard/glasstavle) og tilrettelegges for digitale/interaktive tavler. Bord som kan slås ned fra vegg kan være en god løsning for å sikre fleksibilitet. Rommene skal ha dagslys og utsikt. Temarom skal videre kunne egne seg for innendørs hvile. Barnehagen skal kunne endre rommets formål og karakter etter behov.

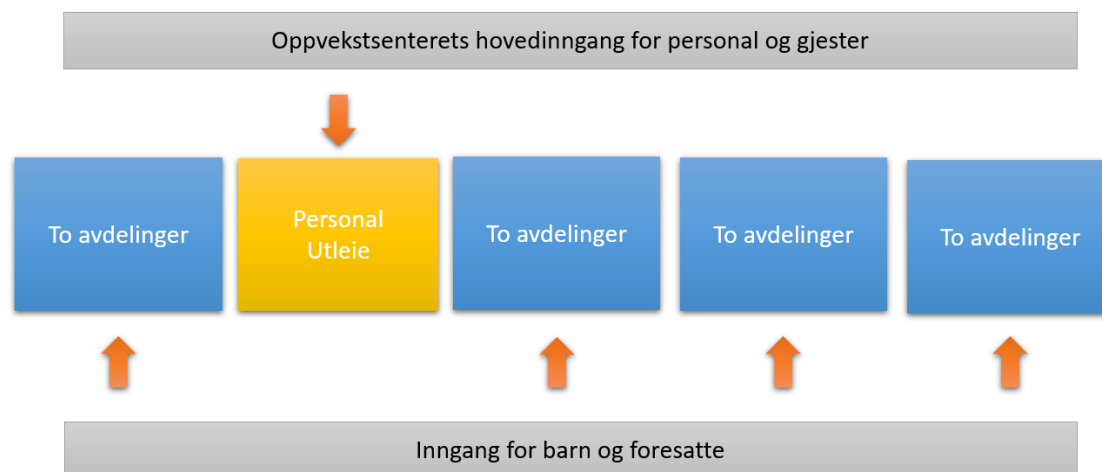
8.8 Inngangspartier og garderober

Om morgenen når barn og foresatte/foresatte ankommer barnehagen er barnas innganger det første de møter. For å skape trivsel og hygge er det derfor avgjørende at inngangene til avdelingene utformes på en attraktiv og innbydende måte. Det skal være gode muligheter for å stille ut barnas arbeid slik at besøkende får innblikk i den pedagogiske hverdagen. To avdelinger skal dele inngang og gjerne grovgarderober før brukerne sluses direkte til hver sin fingarderober. I grovgarderobene skal det henges opp en informasjonstavle for å forenkle samarbeidet og informasjonsflyten mellom barnehagen og foresatte.

Det skal være direkte forbindelse mellom barnas innganger og utendørs lekeområde. Inngangspartiene skal ha et overbygg som er så stort at det gir ly for nedbør og vind på uværsdager og skjerming for sterk sol på varme sommerdager. Her skal også være plass til å stille opp vogner ved behov. Det skal etableres gode løsninger for skrap-rist-tørk slik at minst mulig skitt kommer inn i bygget. Utformingen av bygget må ivareta rene og skitne soner som gjør det enkelt å oppfylle kravene i forskrift om miljørettet helsevern for skoler og barnehage. Utenfor inngangene skal det være rist/kum og vannslange som gjør det enkelt å spyle av barns

yttertøy før de går inn. Det skal også være strøm tilgjengelig. Utvendig strøm og vann må kunne stenges av/låses. På vegger utenfor inngangen skal det være kroker for å henge opp tøy som må fraktes hjem for vask og stell etter endt dag i barnehagen. Det skal være fast dekke, og sandkasser skal plasseres et stykke fra inngangspartiet.

Det må vurderes om det skal være varmekabler ved inngangspartiet.

Figur 5 Barnehagens inngangssituasjon

8.8.1 Grovgarderobe

To avdelinger kan med fordel dele grovgarderobe. I grovgarderobene skal det være funksjonelle og arealeffektive løsninger for oppbevaring av kjeledresser, regntøy og støvler. Garderoben må ha tilfredsstillende plass slik at barna kan bre klær på gulvet for å organisere påklledning. Dersom grovgarderoben plasseres som en lomme ved siden av kommunikasjonsarealet, er det viktig å begrense antall dører slik at veggplassen kan brukes til garderobeoppheng.

Det skal være minimum 30 cm bred garderobeplass per barn. Grovgarderoben må ha plass til alt yttertøy og skotøy tilpasset ulike årstider. Det skal være solide kroker for oppheng av yttertøy, plassert slik at tøy henger ut fra vegg, og i en høyde som gjør at barna er mest mulig selvhjulpne. På hyller langs vegg skal det være plass til kurver for skiftetøy.

I garderoben skal det være plass til skostativ som er utformet på en slik måte at vann renner ut av støvlene når man setter dem fra seg. Samtidig må en eventuell rist egne seg til å holde skoen stående og ikke eksempelvis to rør da skoene fort faller mellom dem. Det kan gjerne

være en kombinasjon av skostativ på hjul og vegghengt støvleholder. Barna skal kunne henge opp og ta ned støvlene sine selv. Det må være plass til at hvert barn kan oppbevare minst to par skotøy i barnehagen. Det skal være god ventilasjon og varme i gulv for å sikre tørk.

Grovgarderobene skal ha plass til en sittebenk. Minst ett toalett skal være tilgjengelig fra grovgarderoben. Dette toalettet skal utstyres med håndvask. Grovgarderoben skal ha nærhet til stellerfunksjon.

Det skal være åtte garderobeplasser for de ansatte i hver grovgarderober gitt at to avdelinger deler grovgarderober. Disse skal utformes med vegghengte kroker til klær under en hylle som har plass til kurver for luer, votter, skjerf og sokker. Sko skal plasseres på vegghengt skorist for optimal tørk og enkel rengjøring.

8.8.2 Fingarderober

Fingarderober er en viktig møteplass både på starten og slutten av dagen. Her blir barnet ønsket velkommen om morgenen, og det kan være behov for å utveksle informasjon mellom den ansatte og foresatte. De minste barna har et særskilt behov for trygghet og intimitet, og barna er sårbare i overgangssituasjoner som avleveringssituasjonen representerer. Hvordan de kommer inn på avdelingen og hva som møter dem, blir derfor viktig.

Alle avdelinger skal ha hver sin fingarderober som bidrar til å begrense antall mennesker barnet møter ved starten av dagen. Fingarderober bør i tillegg ha en trivelig, litt intim og samtidig oversiktlig utforming som inviterer til samhandling og legger til rette for den uformelle samtalen. Det er ønskelig med "vinkevindu" fra avdelingen der barna har visuell kontakt med barn og foresatte som kommer og går. Det er ønskelig at dette er stort og gir naturlig lysinnslipp.

Hvert barn skal ha sin faste garderobeplass for oppbevaring av klær og utstyr. Garderobeløsningen skal bestå av skohylle, sittebenk, hylle med kroker under og skillevegger mellom hver garderobeplass. I tillegg skal arealet ha plass for at påkledning kan skje på gulv. Hyller og skap skal i størst mulig grad kunne betjenes av barna selv. Garderober har i denne sammenheng også en pedagogisk funksjon. Her lærer barna å kle på og av seg, og de lærer å holde orden i sakene sine. Det er viktig at de opplever mestring. Lukkede skap og skuffer gir et ryddig preg sammenliknet med åpne hyller og løse plastkasser. Det er ønskelig at fingarderober skal kunne benyttes til ekstra lekeareal, for eksempel når man rydder etter spisetiden i avdelingens store rom. I fingarderober må det være sitteplass også for voksne. Gode løsninger som hjelper personalet å ivareta en ergonomisk arbeidsstilling er avgjørende. Det er ikke hygienekrav som tilsier at fingarderober skal stenges av fra kommunikasjonsarealet, heller ikke fra lekerom. Det må imidlertid vurderes om det kan være

behov for dør av hensyn til støyskjerming. Dør kan være viktig også for å få ro i hente-/bringesituasjonene for barn, foreldre og personalet. Det skal være oppbevaringsplass for vognposer og tepper i tilknytning til fangarderoben, eventuelt annet egnet sted nær vognrom.

Ekstra areal for utstyr til barn med spesielle behov må vurderes.

Fangarderobene skal ha varme i gulv og god lufting slik at det legges til rette for et godt innneklima.

8.8.3 Toalett

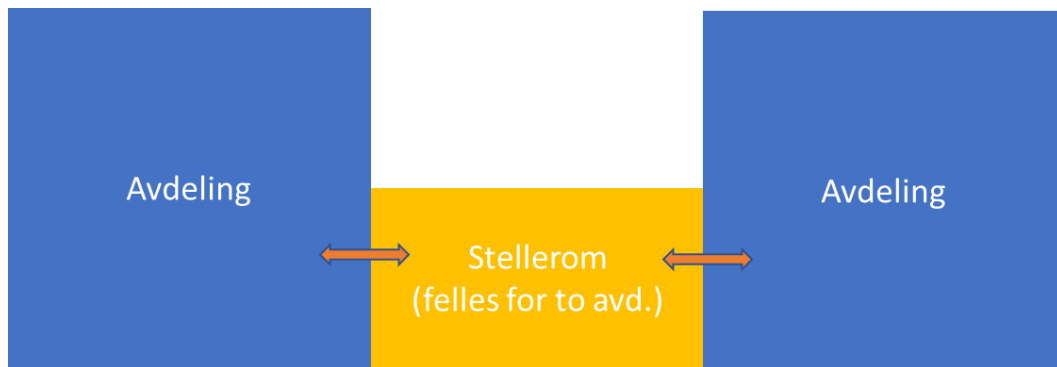
Det skal være minst ett toalett per tiende barn. I alle grovgarderobene skal det være adgang til minst ett toalett og håndvask slik at det er kort avstand til toalett fra uteområdet, og slik at man skåner innearealer for unødig tilsmussing. Ett av disse (i storbarnsavdelingen) skal være HCWC. Andre toaletter skal plasseres i stellerrommet. Toaletter i stellerom skal være egne avlukker, men ikke avgrensede rom. Det må være stort nok til at en voksen kan assistere ved behov. Alle toaletter på småbarnsavdelingen skal være vegghengte barnetoaletter. Toaletter i storbarnsavdelingen kan være vegghengte voksenttoaletter med barnesete, men montert i barnevennlig høyde på vegg.

Det skal være kort avstand fra avdelingen og personalarealene til et voksenttoalett.

8.8.4 Stellerom

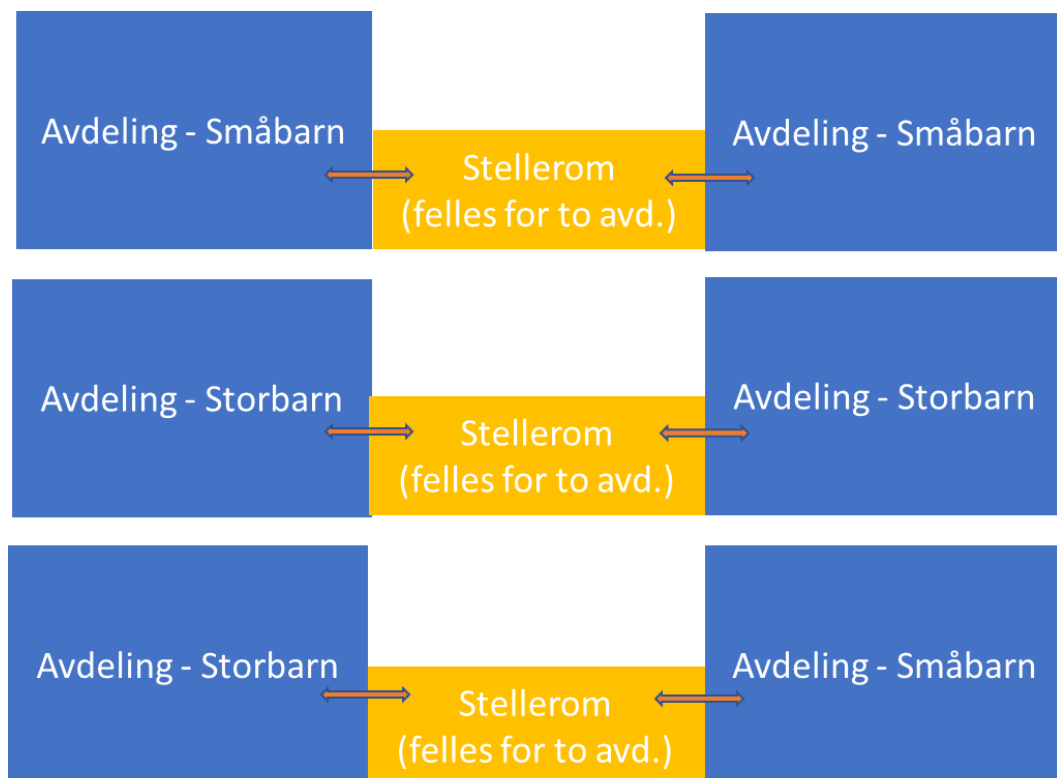
Stellesituasjonen er en kilde til lek og sosialt samspill mellom barnet og den voksne. Det er viktig at stellerommene utformes slik at rommet ikke oppleves sterilt selv om de skal ha høy hygienisk standard. Den voksne har under ingen omstendigheter anledning til å forlate barnet mens stellularbeidet pågår, og det er derfor avgjørende at alt stelleutstyr og materiell er innenfor en armlengdes avstand fra stellebordet. Det må være en sikker og hensiktsmessig løsning for lagring av bleier, kluter og kremer. I taket over stellebenken skal det være mulig å henge opp aktiviserende leker som stimulerer barnets visuelle og auditive kognisjon. Det er viktig at det er godt lys i stellerrommet uten at belysningen oppleves ubehagelig for barnet som stelles.

To avdelinger skal dele stellerom.

Figur 6 Sambruk av stellerom

Det er ingen krav til hvilke avdelinger som skal sambruke. Det er ikke krav til at de to som sambruker stellerom også skal sambruke kjøkken. Fleksibiliteten gir arkitekten handlingsrom til å finne arealeffektive og funksjonelle helhetlige løsninger.

Figur 7 Mulige sambruksløsninger

Rommene skal utstyres med stellebenker og plass til at to barn kan stelles samtidig. Det skal være vaskekum med hånddusj, skap og hyller. Stellebenker skal ha elektrisk høyderegulering

som muliggjør en ergonomisk korrekt arbeidsstilling for de ansatte. Det må også tas høyde for høyre- og venstrehendte brukere. Tilkobling for strøm, vann og avløp til stellebenkene må plasseres slik at det ikke er til hinder for å senke stellebenken til gulvet for at barnet selv skal kunne krype på. Det skal monteres dobbelstikk ved hvert stellebord. Det skal være plass til en trapp som gjør det enkelt for større barn å klatre opp til stellebenken selv. Minst mulig tunge løft for de ansatte er et mål. Det skal være plass i rommet for stor avfallsbeholder.

I stellerommet skal det være to eller tre toaletter i barnehøyde utformet som avlukker med spanskegger. Dette er i tråd med barnehagemodellen som legger vekt på at barna kan få privatliv dersom de ønsker det, men som samtidig tillater en voksen å hjelpe barnet ved behov. Antall avhenger av hvilke avdelinger som deler stellerom. Dersom to småbarnsavdelinger deler er det kun behov for to. Utenfor toalettene skal det være en vaskerenne i barnehøyde hvor tre barn kan vaske hendene sine. I tillegg skal det håndvask for personalet på hvert stellerom. Alle stellerom skal ha en liten dusjnisje.

For å skape gode trygge løsninger for både barnet og den voksne, skal alle stellerom ha innsyn i voksenhøyde (60-90 cm) mot fingardør/avdelingen. Transparens vil gjøre det enklere for den voksne å ha oversikt over aktivitet på avdelingen. Barn skal ikke kunne se inn i stellerommet.

8.9 Vognrom

I rammeplan for barnehagene legges det vekt på at barn skal ha muligheter for hvile i løpet av barnehagedagen. Barna i småbarnsavdelingene sover på dagtid, og noen barn på storbarnsavdeling sover også i løpet av dagen. Det er derfor behov for et kaldt vognrom med tak og vegger. Det kan vurderes å etablere to vognrom, dersom det er mest hensiktsmessig.

Vognrommet må plasseres slik at det ikke utsettes for direkte sollys, og gir gode soveforhold både sommertid og vinterstid. For småbarnsavdelingene er det ønskelig å etablere en direkte utgang til vognrom. Dette er imidlertid ikke et krav.

Vognrommet skal være låsbart, slik at man kan oppbevare vogner utenom barnehagens åpningstider uten at katter eller andre dyr kan komme seg inn. Vognrommet må utformes slik at alle krav til sikkerhet og brannkrav ivaretas. Det skal være innsyn fra avdeling(ene) slik at man kan registrere og møte barnet hvis det våkner. Sovevakt må ha mulighet til å både se og høre barnet innenfra og utenfra. Overvåklingsløsning ved hjelp av lyd og bilde kan være aktuelt. Inngangsdøren kan gjerne være av glass, og må utformes så bred/romslig at det er enkelt å trille vogner ut og inn ved behov for rask evakuering. Det kan for eksempel være en skyvedør. Det skal være plass til et par trappestiger som muliggjør at barna kan klatre opp i egen vogn. Man må ta hensyn til vind og vær slik at ikke døren fryser fast. Vognrommet skal

ha rikelig med tilgang til frisk luft, og kikkevindu/dør fra småbarnsavdelingene eller annet areal hvor mange ferdes. Kaldrommet skal utformes slik at det ikke skapes kondens eller andre utfordringer. I vognrommene må det være nettilgang og strøm og egnet plass for at den voksne som passer barna kan sitte ned et sted med utsyn. Det er ønskelig med hyller på vegg over vognene for lagring i form av låsbare skap. Vegger må forsterkes for dette.

Vognrom skal primært være bygd sammen med hovedbygget.

8.10 Avslapping innomhus

Det kan bli kaldt i området Venn oppvekstsenter skal bygges. Det er ikke satt av areal til egne rom inne i barnehagen som er forbeholdt hvile og søvn. Barnehagen skal likevel legge til rette for at hvile og avslapning *kan* foregå innomhus, enten på madrass, i reiseseng eller på feltsenger. Både små og store barn kan ha behov for å hvile i løpet av barnehagedagen. Avdelingene skal derfor ha nærhet til et areal som kan fungere som hvilerom slik at også eldre barn kan slappe av dersom de har behov for det. Et av de mindre rommene i avdelingen kan være et slikt rom. Når rommet ikke brukes til avslapping, skal det kunne fylle andre funksjoner. Det ønskes smarte oppbevaringsløsninger for soveutstyr når det ikke er i bruk, for eksempel madrasskap, senger som kan stables/vippes opp eller skyves under hverandre slik at det blir gulvplass til lek når rommet ikke brukes til hvile. Rommet må ivareta alle krav til støy og rømning, og ha vindu som kan åpnes.

9 Personalfunksjoner

Lokalene til personalet skal ligge sentralt plassert i oppvekstsenteret. Personalarealene omfatter kontorarbeidsplasser, møterom, personalrom, hvilerom og personalgarderober. Lokaler til administrasjon, pedagogarbeidsplasser og garderober er private areal, mens personalrom og enkelte møterom skal legges slik at rommet kan være tilgjengelige for utlån utenom skoletid.

Personalarealene skal legge til rette for et godt arbeidsmiljø, og gi gode betingelser for ivaretagelse og utvikling av et profesjonelt fellesskap preget av læring, samarbeid og åpenhet. De ansatte må kunne samarbeide nært for å realisere et godt læringsutbytte hos elevene.

Alle fast ansatte ved skolen skal ha tilgang til en kontorarbeidsplass. Dette skal forstås slik at alle lærere i full stilling og alle i skolens administrasjon og ledelse skal ha sin egen kontorarbeidsplass, mens andre ansatte (assistenter, fagarbeidere og morsmålslærere) kan dele arbeidsplasser med hverandre. Lærere som er i deltidsstillinger kan også dele arbeidsplass.

Pedagogene i barnehage skal dele ha en pedagogarbeidsplass per avdeling som sambrukes av ansatte i avdelingen.

Noen funksjoner skal kunne sambrukes. Enkelte rom vil likevel være av mer privat karakter, og ha behov for skjerming/låsing. Det er viktig at alle hensyn til konfidensialitet ivaretas. Det skal være mulig å føre konfidensielle samtaler i alle kontorer og møterom, samt i rom for skolehelsetjenesten. Dette gjelder også teamrom for pedagogenes arbeidsplasser.

9.1.1 Administrasjon og ledelse

Oppvekstsenterets administrasjon og ledelse skal enkelt kunne nås fra hovedinngangen, og fra hvert hjemmeområde. Her skal det etableres en mottaksfunksjon, med arbeidsplass for merkantilt ansatte og kontor i bakkant. Arbeidsplassen må ha mulighet for skjerming ved at merkantilt ansatte kan arbeide uten at skjermen er synlig for besøkende og at de kan delta i eksempelvis Teams-møter. Dette skal være et naturlig henvendelsespunkt for til oppvekstsenteret. På Venn oppvekstsenter er det mulig at det blir to merkantilt ansatte. Det vil da være naturlig at de to sambruker og veksler på de to arbeidsplassene (i mottaksfunksjon og kontor plass i bakkant).

Det skal være mulig å henvende seg til merkantilt ansatt på to måter – enten ved luke fra korridor, eller ved å gå inn døren til administrasjonen og henvende seg i skranken. Det skal være ganske transparent mellom korridor og resepsjon, slik at merkantilt ansatt har oversikt over trafikk i bygget. Dette må likevel balanseres mot innsyn slik at arbeid med konfidensielle papirer og PC ikke er synlig. Resepsjonen må videre utformes slik at man slipper å rydde unna konfidensielt materiale når elever eller andre står ved skranken. Ved resepsjonen bør det tilrettelegges med en ventesone, slik at besøkende kan sette seg ned mens de venter.

Noe skjermet fra resepsjonen skal man finne kontor til skolens ledelse. Alle kontorarbeidsplassene skal ha plass til stol, arbeidsbord, skuffer og skap. Avtalte møter skal foregå på møterom. Administrasjonen skal utformes som et kontorlandsskap som rommer alle med lederfunksjon. Det er likevel viktig at man skal kunne gjennomføre møter, telefonssamtaler, medarbeidersamtaler og andre konfidensielle samtaler i egnede rom, som for eksempel en rom-i-rom-løsning eller mindre møterom. Det må være tilstrekkelig møterom til å dekke hele oppvekstsenterets behov. Styrer/avdelingsleder for barnehage skal være en del av kontorfellesskapet og det betyr at kontoret for administrasjon og ledelse må ha en umiddelbar nærhet til barnehagen.

Det er ønskelig med transparente løsninger som gir et åpent, luftig inntrykk, og godt lys til rom som ikke vender mot yttervegg. Det skal være kort avstand til personalrom og

personalgarderober bør ikke være for lang. Det skal ikke være nødvendig å gå forbi kontorlandskapet for å nå andre personalfunksjoner, som teamrom eller personalrom.

Det er ønskelig at man fra kontorene har utsyn over skoleplassen og er plassert i andre etasje.

9.1.2 Lager og produksjon

I administrasjonen skal det være rom for kopimaskin/skriver og lager. Dette må plasseres slik at alle kan benytte det uten å forstyrre ledere eller merkantilt ansatt i sitt arbeid. I tillegg skal det være nisjer/rom for kopimaskin og papirlager nær arbeidsrom for lærere. Lagerbehov skal i tillegg løses som integrerte skapløsninger med skyvedører.

9.1.3 Personal- og møterom

Oppvekstsenteret skal ha et personalrom med kjøkkenløsning sentralt plassert i anlegget. Det er ønskelig med nærhet til administrasjon/ledelse og lærernes teamkontor. Kjøkkenløsningen skal romme:

- Kjøkkenbenk med vask
- Integrert kjøleskap, oppvaskmaskin og mikrobølgeovn
- Opplegg for kaffetrakter og vannkoker
- Opplegg for drikkevann med og uten kullsyre
- Over- og underskap til oppbevaring av servise etc.

Personalrommet skal i utgangspunktet ikke benyttes til møter da det bør være tilgjengelig for ansatte gjennom hele dagen. Rommet skal likevel kunne rigges for møter. Det skal derfor være opplegg for digitale/interaktive løsninger tilrettelagt for presentasjoner med bilde, film og lyd. Plassering av denne funksjonen må være slik at alle ser godt når den eventuelt er i bruk. Videre er det ønskelig at kjøkkenet enkelt kan nås fra inngangsdøren, slik at man ikke forstyrrer et pågående møte i for stor grad. Personalrommet bør ha direkte tilknytning til det største møterommet slik at det kan åpnes opp mellom dem ved behov for større areal.

Personalrommet bør være i andre etasje og ha utsikt over skoleplassen. Det bør være et inviterende personalrom med ulike soner for avslapping og bespisning. Det er ikke ønskelig med et personalrom med et «kantine-preg», men et rom som innbyr til ro, avslapping og å være sosial.

Personalrom og personalgarderobe kan være aktuelt å låne ut ettermiddag og kveldstid.

9.1.4 Møterom

På Venn oppvekstsenter skal det være møterom av ulik størrelse, med standard møteromsoppsett. Alle arealer til møtefunksjoner skal løses som egne møterom tilgjengelig for alle ansatte.

Det er ønskelig at det største møterommet er samlokalisert med personalrom, og at det er mulig å åpne opp mellom dem. Når det er behov for å utvide personalrommet, kan man bruke møterom og personalrom i kombinasjon. Det skal være transparens mellom rommene, men med mulighet til å skjerme for innsyn til møterommet ved behov. Det skal være god støydemping mellom møterom og personalrom. Det skal være mulig å bruke møterom uten å gå via personalrom eller forbi kontorer. Instanser som PPT, BUP, barnevernet og foreldre vil ta del i møter på skolen, det er derfor viktig at behovet for skjerming blir ivaretatt. Møterommet skal ha plass til 16 deltakere.

Alle møterom må ha en utforming som gjør det mulig å bevege seg bak møtedeltakere som sitter ned, samt at alle ser skjerm ved å vende seg sidelengs og ikke ved at de må snu seg helt.

Da administrasjon og ledelse sitter i et kontorfellesskap er det behov for flere mindre møterom som kan utformes som rom-i-rom. Møterommene skal kunne skjermes for innsyn ved behov og man skal kunne holde konfidensielle samtaler i dem.

For øvrig skal det være flere møterom av ulik størrelse som kan sambrukes av pedagoger i barnehage og skole. Enkelte av disse skal også fungere som språk- og konstruksjonsrom for arbeid med barnehagebarn. Videre må det tenkes på hvordan grupperom og fellesarealer i avdelingen for mellomtrinnet utformes og møbleres slik at rom og arealer her også kan benyttes av personalet til møter og samhandling.

9.1.5 Pedagogenes arbeidsplass

En organisering som bygger på samhandling og felles ansvar for barna og elevenes læring, krever at lærerne tilknyttet den enkelte elev- og barnegruppe samarbeider tett. Både menneskelige og materielle ressurser vil kunne utnyttes bedre dersom man lykkes med en slik organisering.

Alle lærere skal ha hver sine faste arbeidsplasser på teamrom, med muligheter for å gjøre for- og etterarbeid. Pedagogene i barnehagen har en pedagogarbeidsplass per avdeling som sambrukes av de ansatte i avdelingen. Arbeidsplassene skal ha standard kontoroppsett og plass til stol, senk-hev bord og låsbart trekkskap. Ingen av arbeidsplassene skal være plassert på en måte som gjøre at noen blir sittende med ryggen direkte mot døren. Det skal avsettes noe areal i teamrommene til arbeidsplasser for andre ansatte (assistenter, miljøarbeider,

morsmåslærere) eller personer med liten stillingsprosent. Det skal også være plass til et bord i rommet som man enkelt kan samle seg rundt.

Fra arbeidsrom skal det være kort avstand til kopi-/produksjonsrom. Teamet skal ha mulighet til å gjennomføre møter inne på teamrommet. De kan også benytte de felles møterommene. Videre skal det søkes å finne gode sambruksmuligheter med elevenes læringsarealer (grupperom og lignende) for å kunne gjennomføre møter og samtaler der. Møblering av slike sambruksrom må ta hensyn til dette, slik at rommene er funksjonelle for møter med foresatte eller eksterne samarbeidspartnere.

For å motvirke at det dannes «skoler i skolen», og for å legge til rette for samhandling på tvers av trinn og mellom barnehage og skole, skal teamrommene ha nærhet til hverandre og øvrig personalareal. Samtidig er det ønskelig at teamrom ligger nær det enkelte hjemmeområdet og avdelingene i barnehagen.

9.1.6 Personalgarderobe

Oppvekstsenteret skal ha en felles garderobeløsning for de ansatte. Det er ønskelig at denne er plassert med kort avstand fra der lærerne naturlig entrer bygget (kjørende og gående) og med kort avstand til elevenes uteområde. Garderoben skal fungere godt til oppheng av ytterklær etc. Det skal ikke etableres kjønnsdelte garderober, men det skal være separate dusjer og toalett hvorav minst ett er HCWC. I tillegg skal det være et toalett som plasseres med kort avstand til helsesykepleier, og som kan benyttes uten å gå inn i administrasjonsfløyen.

I tilknytning til garderoben skal det også være plass til oppheng for stort speil og plass til å sitte ned for å ta på sko, samt plass til noen mindre skap til klær og verdisaker for ansatte som ikke har kontorarbeidsplass (ca. 40x40x40).

9.2 Elevtjenestene

Venn oppvekstsenter skal ha en elevtjeneste rettet mot forebyggende helsearbeid.

Elevtjenestene i skolen skal være lett tilgjengelig for elever og foresatte. Det er videre ønskelig at de ikke ligger for langt fra administrasjonen og oppvekstsenterets hjerte, da foresatte enkelt skal finne vei til tjenesten etter å ha tatt kontakt med administrasjonen. Det er viktig at elever også har mulighet til å komme seg til elevhelsetjenesten på en diskret måte.

9.2.1 Ventesone

Det skal være en enkel ventesone i dette området, med mulighet for å sitte ned. Sonen skal være hyggelig og innbydende. Fra ventesonen skal det være tilgang til HCWC.

9.2.2 Kontor for helsetjenesten

Kontoret skal ha gode dagslysforhold og god lydisolasjon slik at man kan føre konfidensielle samtaler der. En av veggene i rommet skal være minimum 4 meter lang, slik at synstester kan gjennomføres. Helsetjenesten skal videre ha plass til:

- en arbeidsplass med bord (hev/senk) og tilhørende kontorstol
- låsbare skap
- vask
- liten laboratoriebank
- en sofa for gruppesamtaler hvor elever kan legge seg ned på etter vaksinasjon eller ved skade.

Avhengig av helsepersonellets tilstedeværelse, skal helsetjenestens kontor sambrukes av helsesykepleier, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), logoped og lege, samt øvrig skole. Når elevtjenestene ikke er til stede kan rommene brukes til andre aktiviteter ut fra skolens behov.

Helsetjenesten har gruppesamtaler, møter og undervisning i mindre grupper. Helsesykepleier har blant annet en viktig forebyggende rolle når det gjelder barn og unge som sliter med dårlig psykisk helse. Det vil også tidvis være flere aktører fra skolehelsetjenesten og andre støttetjenester tilstede på samme tid. For disse formål og tilfeller skal tjenesten kunne benytte møterom og undervisningsrom i skolen for øvrig. Helsesykepleier har ofte samtaler av konfidensiell art, og møterom/grupperom må derfor være lydisolerte.

Det er viktig at helsesykepleiers kontor ikke har direkte innsyn fra skolegården, og plassering i første etasje bør derfor unngås. Det er samtidig fint at helsesykepleier har utsikt til skolegården for å kunne observere elever og at elevene kan se at helsesykepleier er der når det er lys i vinduene.

9.2.3 Sambrukskontor for pedagogisk-psykologisk-tjeneste (PPT), logoped, lege, fysioterapi, ergoterapi med mer

Kontoret skal ha gode dagslysforhold og god lydisolasjon slik at man kan føre konfidensielle samtaler der. Det skal videre ha plass til:

- en arbeidsplass med bord (hev/senk) og tilhørende kontorstol
- låsbare skap
- vask
- plass til sammenslåbar undersøkelsesbank

- sittegruppe eller møtebord

Rommet skal utstyres med digital/interaktiv tavle, samt en magnetisk skrivetavle i glass og må ha opplegg og oppheng for dette.

9.2.4 Hvilerom

Det skal etableres et hvilerom felles for alle brukere av skolen. Dette kan gjerne være nær helsetje

nesten, men det viktigste er at det ligger noe skjermet og samtidig lett tilgjengelig for alle. Her skal være en sofa/benk stor nok til at en voksen kan hvile behagelig der. Rommet skal også ha en vask og et speil, samt plass til en stol. Ved inngangen til rommet skal det være skilt eller annet som viser om rommet er opptatt eller ledig.

9.3 Drift og renhold

9.3.1 Driftskontor

Driftspersonell skal ha et kontor med kontorarbeidsplasser til fire som sambrukes mellom drift og renhold. Det kan være naturlig å legge kontoret i tilknytning til varemottak, renholdssentral og lagerareal. Det skal være plass til 2-3 låsbare arkivskap for byggdokumentasjon, og styringspanel for SD-anlegg.

9.3.2 Lomperom – Grovgarderobe for drift

Drift har behov for en garderobe/lomperom med dusj. Det er et ønske fra drift at garderoben/lomperommet deres er i umiddelbar nærhet til kontoret.

9.3.3 Varemottak

Oppvekstsenteret skal ha en trygg tilkomst for varelevering, helst ved en port da de ansatte kan bruke sine egne driftsbiler til transport. Vareleveringen må fungere slik at det er god logistikk med tanke på videre transport i bygget, og med nærhet til rom for drift og renhold, og til heis. Utformingen skal sikre at lastebil kan frakte paller med materiell fra lasteplan og direkte inn i bygget uten å møte terskler eller andre hindringer. Det skal være automatiske skyvedører i glass inn til varemottak av samme type som for hovedinngang og elevgarderober. Varemottaken skal dimensjoneres til å ta imot 4-5 paller samtidig.

Varebiler skal ikke måtte snu og rygge i området.

Via varemottaket skal skolen motta paller med papir-, renholds- og formingsmateriell. Videre er det her skolemelk/frukt leveres. Når det gjelder levering av materiell til lager for kunst og

håndverk, kan dette skje direkte til funksjonen, da varelevering til denne avdelingen gjerne bare skjer et par ganger i året og kan foregå med særlige sikkerhetstiltak.

Det må også være mulig å få inn lift i bygget ved behov for vedlikehold og annen drift i rom med ekstra høyde. Pappresse er ønskelig i stedet for tre pappcontainere. Det skal være plass til makulerings-bosspann og spesialavfall. Det må være stort nok til å håndtere og lagre en jekktralle. Det er også et ønske om vask og sluk.

9.3.4 Sentrallager

Oppvekstsenteret skal ha et sentrallager med plass til å oppbevare noe inventar som stoler og bord, samt diverse annet materiell. Tilkomsten skal være utformet med brede dører. Lagerarealet skal ha ventilasjon/varme som gjør at lagret materiale ikke blir ødelagt av fukt og råte.

9.3.5 Skolefrukt, melk og levering til barnehagen

Det skal være gode og trafikksikre løsninger for varelevering, lagring og utdeling av skolefrukt og melk. Det er ikke et krav at denne funksjonen må ligge ved kjøkkenet, men det kan være praktisk at den ligger i tilknytning til fellesarealene sentralt i skoleanlegget. Elevene må uansett plassering, kunne hente frukt og melk selv. Skapene bør plasseres i en nisje, eller slik at de ikke virker forstyrrende, visuelt eller i form av støy. Antallet kjøleskap må vurderes i hvert enkelt skoleprosjekt.

9.3.6 Renhold

Renhold trenger renholdssentral, renholdsrom og lager.

9.3.6.1 Renholdssentralen

Renholdssentralen med vask for håndvask, utslagsvask (vann og avløp) med armatur med uttak for oppfylling av gulvvaskemaskin, sluk i gulv med standardmål, avløpsrist og sandfangkum, skal plasseres slik at renholdsmaskiner kan tømmes og rengjøres over. Renholdssentralen skal utformes på en måte som gir «ren og uren side» for å unngå krysskontaminering av rent utstyr og materialer. Lisen nedenfor gir en antydning:

- 2 stk. renholdsmaskiner med el-stikk for lading
- Poleringsmaskin
- Skuremaskin med el-stikk for lading
- Våt- og tørrstøvsugere
- 2 stk. rengjøringsvogner

- 2 moppevaskemaskiner med lo-kasse plassert på gulv (trefaset strøm). Vaskemaskiner monteres på støpt sokkel eller fastmontert stålramme, høyde ca 30 cm. Anbefaler lokasse på ca 100 cm (l) * 40cm (b). Bør monteres ved siden av eller bak vaskemaskiner for enkel rengjøring. Dersom den må monteres bak maskinene må disse trekkes frem i rommet slik at man kan komme til bak for rengjøring. Maskinene skal ha minst 40 cm avstand fra vegg uansett plassering av lokasse
- Plass til bøtter for bløtlegging av pads
- Håndvask med svingbare blandebatterier og dusjslange for vask av vogner.
- Medisinskap for førstehjelp, blant annet øyeskylling
- Hyller til oppbevaring av pads og maskinelt utstyr som er i bruk
- Lager/integrerte hyller med skyvedør til nærlagring av vaskemidler, kjemikalier og annet forbruksmateriell.
- Plass til et arbeidsbord for å brette kluter og annet
- Kjøleskap til mopper og kluter: 60 * 60 cm bredde/dypde,

Av hensyn til varme, fuktighet og avgasser ved opplading av maskiner, må renholdssentralen ha god ventilasjon. Renholdssentralen er ønsket plassert nær varelevering og med lett tilkomst til byggets eventuelle heis.

Utformingen av renholdssentralen, og plasseringen av utslagsvasker og reoler, må være slik at alle funksjoner er tilgjengelig når maskiner og vasketraller er lagret i rommet.

9.3.6.2 Renholdsrom

På hvert plan i anlegget skal det være renholdsrom med vann og avløp, utslagsvask, liten lagerreol, støvsuger og vasketraller. Renholdsrommet har behov for el-punkter. Det er ikke behov for sluk i gulv.

9.3.6.3 Lagerbehov for renhold

Det er behov for egnet areal til lagring av blant annet papir og vaskemidler. Det kan ikke skje i renholdssentralen pga. fukt.

9.3.7 Avfallshåndtering

Kildesorteringen skal følge krav i Forurensningsloven og kommunenes renovasjonsforskrift.

I anlegget skal det være avsatt plass, og tilrettelagt for oppheng av, desentraliserte «miljøstasjoner». Det er behov for fem fraksjoner: papir, glass, plast, matavfall og restavfall.

Miljøstasjoner skal tydelig merkes med hvilke avfallsfraksjoner som skal kastes hvor, for å lette kildesorteringen for bruker. Miljøstasjonene skal ha en romslig dimensjonering og utformes ergometrisk riktig med tanke på jobb med tømning. Størrelsen på beholderne for de innvendige avfallsdunkene skal være tilpasset størrelsen på avfallsposer/-sekker som leveres gjennom gjeldende innkjøpsavtale, samt avpasset det enkelte rom og antallet brukere. Avfallet skal på en enkel måte bringes fra disse stasjonene til der avfallet hentes. Utvendig skal anlegget ha nedgravde avfallsløsninger. Innvendige avfallsstasjoner skal tilpasses estetisk inn i omgivelsene.

I printer-/kopirom skal det være egne stasjoner for levering av papir. Stasjonene må framstå som en integrert del av bygget, og være enkle å håndtere.

Løsning for avfallshåndtering for øvrig følger Skaun kommunens krav og retningslinjer. Løsningen må kvalitetssikres med renovasjonsselskapet og driftsavdelingen i kommunen.

Utvendige søppelstasjoner skal plasseres i tråd med forskrifter/forsikringsbetingelser, og utformes slik at de ikke kan flyttes på eller er sårbare for hæverk.

10 Aktivitetsareal ute

10.1 Generelt om uteområdet

Uteområdet skal invitere barna til å holde seg i aktivitet, og gi dem opplevelser som forsterker lysten til å utfordre egne grenser. Det skal være et variert område som tar hensyn til barn i alderen 0-12 år med ulikt funksjons- og ferdighetsnivå. Det er naturlig at deler av uteområdet er forbeholdt barnehagen og skolen, men at mest mulig skal sambrukes.

Det er gjennomgående at de ansatte i oppvekstsenteret ønsker at naturen er en del av uteområdet der trær, gress og naturmaterialer blir tatt i bruk. Uteområdet må utformes slik at behov for regler og restriksjoner begrenses, samtidig som de fysiske rammene ikke begrenser handlingsrommet eller forestillinger om hva man *kan*. Barna skal stimuleres motorisk, fysisk, sosialt og intellektuelt.

Lekearealet ute skal være tilgjengelig for offentlig bruk etter oppvekstsenteretes åpningstid. Ved utforming og tilrettelegging av uteområdet må en i størst mulig grad:

- Utnytte eller etabler høydeforskjeller som utfordrer barnas motorikk.
- Sikre best mulige solforhold
- Skjerme mot fremherskende vindretning

- Unngå forurensede områder og områder med kald luft
- Ha rikelig med belysning, som gjør det mulig å bruke uteområdet på mørke dager og kveldstid. Samtidig skal det være fokus på lysforurensning. Det betyr at man ikke skal etablere lys som ikke har en funksjon. Lys skal lyse nedover. Unngå pullerter og heller arbeide med stolper. Deler av belysningen skal kun slå seg på ved bevegelse.
- Legge til rette for god utetid selv på uværsdager ved hjelp av for eksempel takutstikk i bygget, leskur og overbygg.
- Det må også tenkes på å gi mulighet for lek i skygge på solrike og varme dager. Trær er å foretrekke. Det bør derfor søkes å bevare trær på tomten så langt det er mulig.
- Det skal etableres et snødeponi på området. Dekket skal være asfalt. Snødeponiet må være plassert slik at barna kan leke på snøhaugene. Det er sterkt ønske om akebakke.

Uteareal ved oppvekstsenteret skal tilby;

- Barn og unge gode utfoldelsesmuligheter for allsidig fysisk aktivitet
- Rom for ulike typer sosial aktivitet
- Trygge og trivselsskapende omgivelser
- Rom for å tilegne seg ny kunnskap og utøve virkelighetsnær læring
- Rom for spenning og uforutsigbarhet
- Opplevelse av lokal identitet
- Estetiske og kunstneriske opplevelser i lek og avkobling

Hva vil dere ha på uteområdet deres?

- Behovet for vedlikehold skal i størst mulig grad begrenses gjennom riktig materialbruk og funksjonell utforming av uteområdet. Alle anlegg skal være lettstelte. Forankringer i bakken skal for eksempel ikke være utformet i trevirke.
- Multifunksjonelle elementer utført i solide materialer (betong, granitt) skal supplere tradisjonell møblering.
- Tredekker kan benyttes i begrensede områder i tilknytning til overdekkede utearealer med liten belastning. Enkelte sittemøbler ute skal være i tre. Tre skal også vurderes i et eventuelt amfi, gjerne i kombinasjon med stein/betong. Det skal velges treverk som krever minst mulig vedlikehold.
- Det skal benyttes fortrinnsvis helstøpte gummidekker som fallunderlag. Fallsand benyttes ikke av hensyn til universell utforming og vedlikehold. Fallunderlag skal rammes inn og være drenerende.
- Lek- og aktivitetsapparater/utrustning skal ha et transparent, moderne uttrykk og skal harmonere med bygg og omkringliggende natur.
- Det skal benyttes varierte dekketyper (gress, gummi, asfalt, tre, betong, natur, stein og lignende) for å skape ulike oppholdssoner. Asfalt kan bearbeides eller fargesettes som et alternativ til tradisjonell utførelse, og for å tilføre kvalitet til oppholdsarealene.
- Naturelementer, som steiner og stokker, er ønskede innslag.

10.5 Universell utforming i uteareal

Skole- og barnehageanlegg er viktige sosiale arenaer hvor mange aktiviteter for barn, elever og voksne finner sted. Barna får her tilført mye av sin grunnleggende sosiale erfaring og kompetanse. Foreldre og foresatte forutsettes å delta i et samspill mellom hjem og skole/barnehage som tidvis innebærer å være tilstede på oppvekstsenteret for å delta på møter, eller andre aktiviteter. Dette fordrer et skole- og barnehageanlegg hvor universell utforming er integrert som en naturlig del av anlegget hvor alle brukerne kan følge samme bevegelsesmønster og delta i ordinære aktiviteter på like vilkår.

Vesentlige momenter å ta med seg i planleggingen er:

- Enkel og logisk planløsning: Helheten i anlegget skal ivaretas med hensyn til terrengtilpasning og overordnet utforming av anlegget.

- Orientering og tilgjengelighet: Enkel orientering og lesbarhet, få nivåer og korte avstander mellom enhetene. Det skal være enkelt å finne inngang og skille mellom ulike innganger. Adkomstveg og hovedinngang skal være den samme for alle besøkende.
- Enkle forbindelseslinjer: Interne forbindelser mellom ulike deler av anlegget skal være lett lesbare og tilgjengelige. Det skal være samme bevegelsesmønster for alle.
- Ledelinjer, belegg: Ulike kantmarkeringer og elementer i belegget gjør det enklere å finne frem. Det er også viktig at man bevisst bruker underlagsmaterialer som gir lett fremkomst også for bevegelseshemmede.
- Lek og sanseopplevelser: Uteanlegget må inneholde utfordringer og opplevelser for alle. Det skal være områder som gir mulighet for både stillhet og aktivitet og elementer som stimulerer sansene. **Helstøpt gummibelegg, i stedet for sand/grus gjør at alle kan nå frem til lekeinnretninger.**
- Forurensningskilder, planter og materialer som kan gi astma/allergiproblemer skal unngås.
- Opparbeidet areal avsatt til lek og rekreasjon skal ha et horisontalt felt med fast dekke på minimum 1,6 m x 1,6 m som muliggjør deltakelse og likestilt bruk.
- Stolper, rekkverk og lignende skal ha synlig kontrast til omgivelsene.
- Det skal være plass for rullestol der det anlegges sitteplasser.
- Utearealet skal ha tilfredsstillende støyforhold

10.6 Aktivitets- og oppholdsareal - barnehage

Uteareal i barnehagen skal tilby;

- gode utfoldelsesmuligheter for allsidig fysisk aktivitet
- rom for ulike typer lek og sosial aktivitet
- trygge og trivselsskapende omgivelser
- rom for spenning og uforutsigbarhet
- rom for å tilegne seg ny kunnskap og utøve virkelighetsnær læring
- opplevelse av lokal identitet
- estetiske og kunstneriske opplevelser i lek og avkobling

Det er ønskelig at barnas uteområde utformes med soner som er tilpasset de forskjellige alderstrinnene i barnehagen. For eksempel skal det ikke være naturlig å sykle på store trehjulssykler der de aller minste leker. Det er også viktig å utforme utearealer med tanke på mulighet for bruk hele året. Områder som endrer karakter etter vær og årstider kan gi spennende muligheter og stimulere fantasi og kreativitet. Det bør også legges til rette for at barna kan påvirke, skape og endre omgivelsene sine. Det er fint om barnehagens uteareal rammes inn av et vakkert gjerde eller på en annen estetisk måte for å trekke opp tomtegrensen. Det må være minimum 120 cm høyt.

Uteområdet bør ha følgende installasjoner og tilrettelagte områder: (Her må det gjerne gjøres noen prioriteringer)

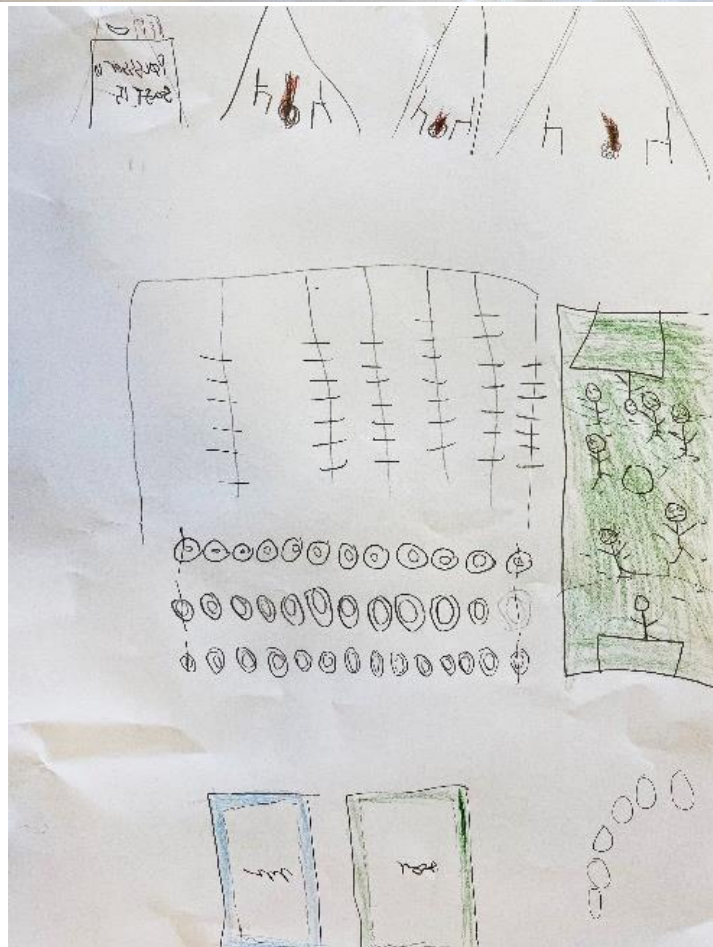
- Akebakke
- Naturlige områder med trær og gress tilgjengelig for barna
- Terreng som stimulerer barns motorikk
- Dumper og humper man kan sykle med trehjulssykkel eller sparksykkel over eller ned.
- Uformelle møteplasser
- Utnytte muligheter for skiløype om vinteren som fungerer som sykkelsti om sommeren
- Sitteplasser, noen under tak både for å beskytte seg mot regn og sol. Sambruk av gapahuker med skolen.
- Gress og beplantning
- Muligheter for å klatre, henge og slenge seg - hinderløype
- Sklier/rutsjebaner som er brede slik at man kan sitte flere ved siden av hverandre. Ønskelig at man skal kunne skli ned istedenfor å gå i trapper.
- 3 store sandbasseng som er utformet slik at sanden i størst mulig grad holder seg innenfor (nedsenket eller litt høye vegger). Det skal være mulig å sitte på kanten av sandbassengene.
- Lekeapparater (eksempelvis 5 UFO-disser plassert ulike steder, 5 disser plassert i en sirkel hvorav noen skal være spesielt egnet for de aller yngste barna, kulefendere til å klyve på, leketårn, brede sklier, «rom/installasjoner» for rollelek – for eksempel båt, hus, butikk, kiosk).

- Installasjoner for balanse, koordinasjon, motorisk trening - klatre, klyve, rulle – hinderløype.
- Veier for trehjulsyklene med variert underlag – asfalt, bro i tre/stein, brostein, naturvei osv. Veiene kan males på asfalt, eller utformes på annet vis slik at det oppleves som en egen vei med trafikkskilt og vegmerking, med broer, tunneler og lignende. Det skal være mulig for barna å sykle over store deler uteområde på disse veiene.
- Kjøkkenhage/drivhus
- Lekekjøkken for barna
- Mulighet for bål plass, gjerne i sammenheng med små samlingsplasser for bespisning
- Installasjoner som skjermer for vind.
- Lede overflatevann, regnvann i brosteinssatte kanaler på overflaten slik at barna kan lage demninger, leke med båter og lignende.
- Håndtering av avfall
- Deler av området må kunne stenges av, slik at når det er få barn og voksne ute oppholder barn og voksne seg på et begrenset område som sikrer mulighet for kontinuerlig tilsyn.

10.7 Aktivitets- og oppholdssareal - skole

Skoler og barnehager er en sentral institusjon i dagens samfunn. En mulighet til å treffe alle innbyggerne og alle generasjoner. Regelmessig fysisk aktivitet er også viktig med hensyn til bedre psykisk helse. Nordmenn er generelt for lite i fysisk aktivitet. Et moderne oppvekstsetner må derfor ta denne utfordringen på alvor og tilrettelegge for variert fysisk aktivitet for alle barn. Anlegget skal også kunne gi viktige erfaringer som kan medvirke til økt aktivitetsnivå for barn og ungdom etter skoletid.

For å kunne legge til rette for et gunstig samspill i skolegården bør det tilrettelegges for sosiale møteplasser i tilknytning til områdene for fysisk aktivitet. Med andre ord, sitte og «hengesoner» så tett på aktivitetsflatene som mulig, slik at alle blir en integrert del av skolens utemiljø. Dette tok elevrådene opp som viktig da man av og til også ønsket å slappe av eller «henge sammen»:

Under er det listet noen muligheter for uteområdet, men der ikke alle kan realiseres. Her må det gjøres en prioritering

- Oppvekstsenteret skal om mulig kunne disponere omkringliggende arealer til idrett og fysisk aktivitet. Der idrettsanlegg ikke er en integrert del av uteområdene bør en tilstrebe å bygge et minimum av arealer for idrettsaktivitet som også kan benyttes som en del av skolens læringsarena (kroppsøving, fysisk aktivitet, naturfag m.m).
- Aktivitetsflatene skal fortrinnsvis bygges slik at kommunen kan søke om spillemidler (nærmiljøanlegg og idrettsanlegg).
- Leke – og aktivitetsområdene må tilpasses de ulike alderssammensetningene på oppvekstsenteret. Det må skapes områder som barna kan vokse i, mer utfordrende for hvert trinn og alder i barnehagen, slik at barna har noe å strekke seg etter og å oppleve utvikling og mestring. På oppvekstsenteret skal det være egne soner med tilpassede aktiviteter for de minste elevene og de minste barna i barnehagen.
- I hele uteanlegget skal det være mange ulike steder å sette seg ned. Noen av disse skal være overbygd. Sosiale møteplasser og steder å sitte skal i størst mulig grad kombineres med muligheter for å være aktiv. Enten fordi det man sitter på også kan benyttes til aktivitet, eller fordi man motiveres til å ta i bruk apparater/installasjoner nær sitteplassene.
- Uteområdene må ha egnet og funksjonell belysning. Det må utarbeides en lysplan for området. Lyssettingen må tilpasses de ulike funksjonene i uteområdet og være variert. Lysanlegget skal være enkelt å tidsstyre og med mulighet for dimming (Datek)
- Områder med gress til lek og aktivitet samt kan brukes til å ligge på/samlingsplass.
- Det skal/kan etableres naturlige gangveier/bevegelsesmønstre som gjør det fristende å vandre rundt på området. Noen av disse skal kunne brøytes med traktor på vinterstid. Eksisterende stier beholdes eller tilpasses best mulig.
- Baner og utstyr til ballspill: basketball/Street-basket (dvs. at man spiller med en kurv), volleyball, 2 mindre fotballbaner med kunstgress (5 spillere per lag), åpne områder for slåball, kanonball. Et eller flere av disse områdene bør kunne islegges om vinteren.
- Aktivitetsflater som kan brukes til ulike aktiviteter som f.eks: bandy, tennis, basket, volleyball, rulleskøyter. Flaten kan med fordel også utstyres med lett tilgang til vann

slik at den kan sprøytes om vinteren og brukes som skøytebane. Rundbaner til skøyter og sykling kan vurderes rundt flaten.

- Ulike lekeinstallasjoner som er sett i sammenheng og som sammen danner en slags hinder-/trengingsløype. Her skal være mulighet for å klatre, henge, turne, slenge seg. Turnrelaterte apparater. Parkouranlegg er eksempler på dette.
- Minst fem apparater balanselek der de står på eller sitter i og som snurrer rundt, eller kommer i bevegelse når man bruker kroppen. Disse skal plasseres slik at de kan brukes i kombinasjon med hverandre og slik at flere elever kan delta samtidig.
- Vedlikeholdsfrie bordtennisbord (betong)
- Muligheter for klatring med ulik vanskelighetsgrad
- Nedfelte trampoliner
- Sandbasseng
- Tilpasse uteområdet slik at en får integrert akebakke om vinteren
- Sykkelsti om sommeren og skiløyper om vinteren
- Vannelementer til bruk i lek og læring
- Digitale soner wifi-soner/spill ute som innbyr til dans/fysisk aktivitet – tilgang må kunne styres enkelt.
- Under er innspill fra lærerne oppsummert:

Hva vil dere at uteområdet skal legge til rette for?

10.8 Utearealet som læringsarena

Utearealet skal tilrettelegges for læringsaktiviteter. For å kunne utnytte utearealets potensial må det være direkte tilgang til uteareal fra spesialrom. Det skal tilrettelegges for å kunne drive undervisning utendørs (eksempelvis gjennom overbygd uteverksted for kunst og håndverk) og gapahuker som kan brukes til samlingssted for en klasse, for bespisning og sosial arena i friminutt.

Skolekjøkken og/eller kantinekjøkken må ha enkel adgang til uteområdet og kan med fordel ha tilhørende sitteplasser utendørs med delvis takoverbygg. Det bør også tilrettelegges for en sikker bål plass, med kapasitet til minimum 1 skoleklasse (eksempelvis sitteplasser i naturstein og/eller tømmer).

Utearealet skal tilrettelegges for variert undervisning (eksempelvis i form av verdenskart i orientert posisjon, sjakkbrett, vannelementer og lignende).

10.9 Driftsfunksjoner utomhus

Alle nye prosjekter i kommunen skal følge kommunens retningslinjer for drift av uteområde og krav knyttet til det. Her nevnes kort noen viktige hensyn ved planlegging av skolens uteområde:

- For å lette arbeidet med vedlikehold må beplantningen som velges være enkel å stelle. Det skal ikke etableres blomsterbed, eventuelle plener må anlegges slik at de er enkle å klippe.
- Utendørs kildesorteringspunkter for avfallshåndtering, disse skal være nedgravde. I hele uteområdet skal det være fastmonterte kildesorteringsløsning, og spesielt i områder der mange vil oppholde seg. Fem fraksjoner: glass, plast, papir, matavfall og restavfall.
- Området må ha god belysning. Bruk av ulik type belysning tilpasset de ulike områdene. Lysanlegget skal ha Dtekstyring.
- Det skal tilrettelegges for brøyting og strøing med maskinelt utstyr. Det skal etableres område for snødeponering. Lekeapparater/installasjoner skal ikke plasseres nær interne veier og områder som er planlagt brøytet om vinteren. Snø skal deponeres egnede steder i hauger slik at elevene kan leke i dem – ake, grave, forme og skape
- Det må legges til rette for bruk av lift rundt hele bygget, for vedlikehold og vask av vinduer.

- Ute skal det være tilgang til vann flere steder slik at uteområdet kan spyles. Det er også nødvendig med tilgang til strøm flere steder på området. Vann og strømpunktene må kunne låses/stenges både utenfra og innenfra.
- Overvann må håndteres slik at det ikke er behov for avisingsanlegg.
- Det må tilrettelegges for sykkelparkering i egnede avlåste områder. Arealene må ha tilgang på strøm for lading, samt vann og luft.
- Det bør legges til rette for at elevene kan bruke nøkkelbrikke til opplåsing av sykkelparkering og egne skap for oppbevaring.

10.10 Lagerrom – bod ute for utstyr og leker

Både skolen/SFO har behov for eget kaldt lager, eller en bod ute, for utstyr.

Barnehagen har behov for et stort lager, eller en bod ute. Denne må gjerne være todelt slik at man enkelt kan oppbevare sommer- og vinterleker hver for seg. Døråpningen skal være slik at barna selv kan hente utstyr (for eksempel en garasjeport). Det er også behov for et mindre lager til løst materiell som bøtter, spader, lekebiler osv.

10.11 Garasje og driftsbygg

I Skaun kommune har man sentralisert driftstjenesten til flere bygg i området Venn, Jåren, Husby, Råbygda m.fl. De ansatte har hovedsetet ved Venn oppvekstsenter og skal både ha utstyret sitt og kontor der. Dette medfører et behov for en garasje til å huse tre driftsbiler og traktor, samt utstyr til dette som f.eks. snøfreser. Det vil være behov for vedlikehold av traktor og utstyr, og arealgrunnlaget for garasjen må ta høyde for dette.

10.12 Utearealet som nærmiljøanlegg

Lekearealet ute skal være tilgjengelig for offentlig bruk etter skolens åpningstid.

10.13 Trafikk og parkering

Ved planlegging av uteområdet er det avgjørende at trafikken løses på en oversiktlig og sikker måte. Anlegget skal ha tilfredsstillende planløsning for parkering, avsetningsplasser, avfallshenting og varelevering. Biltrafikk og myke trafikanter skal så langt som mulig holdes atskilt slik at farlige situasjoner ikke oppstår.

Venn oppvekstsenter mottar ferskvarer som melk og frukt flere dager i uken, og ellers jevnlig vareleveranser. Det skal legges til rette for enkel adkomst til varemottaket, og det

skal planlegges for tydelige trafikkarealer for biltransport til varemottak. Varemottaket skal være nær heis, dersom bygget er over flere etasjer.

Det skal etableres plass for trafiksikker avlevering og henting av barnehagebarn og elever. Såkalt "kiss and ride» for elever kan være et lite stykke fra oppvekstsenteret, og skal være forbundet med fortau eller gangvei.

Det skal etableres ?? sykkelparkeringsplasser nær de ulike inngangsområdene på oppvekstsenteret. 50 % av all sykkelparkering bør være takoverdekket. Det må være god visuell kontroll med parkeringsplassene slik at risiko for hæverk og tyveri reduseres.

Det er per dags dato store utfordringer med parkering under eksempelvis begravelser i den nærliggende kirken. Det kan trolig bli en enda større utfordring når to skoler skal slå seg sammen. Det har blitt foreslått parkeringskjeller under oppvekstsenteret, men det kan vanskelig la seg realisere grunnet de økonomiske rammene for prosjektet. Parkeringsplassen ved oppvekstsenteret eller ved andre løsninger, må håndtere både større skole og den nærliggende kirkens parkeringsbehov.